SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN DE
"STRUCTUURENQUÊTE AKKERBOUW 1975"
- Nederland ingedeeld in negen akkerbouwgebieden
including English summary

ing. H. Preuter

(oorspronkelijke gegevens CBS)

april 1978 rapport nr. 9

JSN serie:
64713

CENTRALE LANDBOUWCATALOGUS
0000 0939 4574

INHOUD

blz.

1. OPZET VAN DE ENQUÊTE EN SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN 1
1.1. Indeling van de gebieden 1
1.2. Indeling van de bedrijven 1
1.3. Aantal bedrijven en oppervlakte cultuurgrond 2
1.4. Samenvatting gegevens per gebied 3

2. BOUWPLAN, OPBRENGST EN CONTRACTTEELT 6
2.1. Aantal bedrijven met vruchtwisselingsgewassen 6
2.2. Samenstelling van het bouwplan 6
2.3. Opbrengstniveau 8
2.4. Contractteelt van aardappelen 9

3. BEDRIJVEN NAAR RECHTSPOSITIE EN AANTAL ARBEIDSKRACHTEN 10
3.1. Rechtspositie 10
3.2. Aantal arbeidskrachten en sbe per arbeidskracht 11
3.3. Aantal arbeidsjaareenheden 11

4. MECHANISATIE EN BEWERKTE OPPERVLAKTE PER MACHINE 14
4.1. Aardappelrooimachines 14
4.2. Bietenrooimachines 16
4.3. Maaidorsers 19
4.4. Aardappelpootmachines en precisiezaaimachines 21

5. AANTAL BEDRIJVEN MET GEBRUIK VAN WERKTUIGEN 24
5.1. Trekkers 24
5.2. Werktuigen in eigendom 24
5.3. Werktuigen in mede-eigendom 26
5.4. Werktuigen van loonbedrijven 27

6. VERKAVELING EN GEBOUWEN 29
6.1. Aantal kavels en ontsluiting 29
6.2. Ploegpercelen en detailontwatering 30
6.3. Opslagruimte voor granen 31
6.4. Opslagruimte voor aardappelen en stroomvoorziening 31

7. SUMMARY AND CONCLUSIONS 34

8. BIJLAGEN 36
8.1. Enquêteformulieren landbouwtelling en structuurenquête 36
8.2. Gewassen voor vruchtwisseling in de vollegrond 40
8.3. Bedrijven met gebruik van werktuigen 41
8.3.1. Noordelijke en centrale zeekleigebied 41
8.3.2. Zuidwestelijke zeekleigebied en lössgebied 42
8.3.3. Veenkoloniën en noordelijke zandgebied 43
8.3.4. Rivierkleigebied en oostelijke en centrale zeekleigebied . . . 44
8.3.5. Zuidelijke zandgebied en Nederland 45

1. OPZET VAN DE ENQUÊTE EN SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN

De structuurenquête akkerbouwbedrijven 1975 heeft betrekking op bedrijven met ten minste een omvang van 70 standaardbedrijfseenheden (sbe) en 15 ha cultuurgrond. Van het totale aantal sbe per bedrijf moet 60% of meer afkomstig zijn van vruchtwisselingsgewassen.
De informatie is verkregen uit een aantal gegevens van de landbouwtelling mei 1975 en een aanvullende enquête, die is gehouden van november 1975 tot maart 1976. De modellen van de gebruikte formulieren zijn in bijlage 8.1. gegeven.
Als vruchtwisselingsgewassen zijn gerekend: granen, peulvruchten, handelsgewassen, land- en tuinbouwzaden, knol- en wortelgewassen, groenvoeder- en groenbemestingsgewassen, groenten vollegrond, bloembollen en -knollen en tijdelijk grasland.
In bijlage 8.2. is een is een overzicht van de betreffende gewassen gegeven.

1.1. Indeling van de gebieden

De gebieden zijn ingedeeld naar grondsoort:
- Noordelijk zeekleigebied: de zeekleigebieden en de weidestreken van Groningen en Friesland;
- Centraal zeekleigebied: de zeekleigebieden, de weidestreken en tuinbouwgebieden van Noord-Holland, de Noordoostpolder en Oostelijk Flevoland;
- Zuidwestelijk zeekleigebied: de zeekleigebieden van Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant en de weidestreken en tuinbouwgebieden van Zuid-Holland;
- Lössgebied: het rivierkleigebied van Limburg;
- Veenkoloniën: de veenkoloniën van Groningen en Drente;
- Noordelijk zandgebied: de zandgronden van Groningen, Friesland en Drente;
- Rivierkleigebied: de rivierkleigebieden van Overijssel, Gelderland, Utrecht en Noord-Brabant en de weidestreken van Utrecht en Noord-Brabant;
- Oostelijk en Centraal zandgebied: de zandgronden en veenkoloniën van Overijssel, de zandgronden van Gelderland, Utrecht en Noord-Holland en de weidestreken van Overijssel;
- Zuidelijk zandgebied: de zandgronden van Noord-Brabant en Limburg.

De oppervlakte akkerbouwgewassen bedroeg in 1975 674.400 ha. Van deze oppervlakte kwam 60% voor op de in de enquête betrokken bedrijven. In de Veenkoloniën en het Noordelijk en Centrale zeekleigebied viel 80% van de oppervlakte akkerbouw onder de enquête, in het zuidwestelijk zeekleigebied 75%, in het noordelijk zandgebied 60% en in de overige gebieden 15 tot 30%.

1.2. Indeling van de bedrijven

De bedrijven zijn ingedeeld naar grootteklassen en bouwplantypen. Deze typen

zijn:

- consumptieaardappelbedrijven
- pootaardappelbedrijven
- fabrieksaardappelbedrijven
- graan-/bietenbedrijven
- overige bedrijven

De bedrijven waarvan de oppervlakte granen en/of knol- en wortelgewassen minder is dan 40% van de oppervlakte cultuurgrond, zijn tot de overige bedrijven gerekend.

De bedrijven waarvan de oppervlakte granen en/of knol- en wortelgewassen 40% of meer is van de oppervlakte cultuurgrond zijn verder ingedeeld op basis van de oppervlakte aardappelen. De bedrijven met minder dan 15% aardappelen vallen onder de graan-/bietenbedrijven.

De bedrijven met 15% of meer aardappelen zijn op basis van de grootste oppervlakte aardappelen ingedeeld in consumptie-, poot- of fabrieksaardappelbedrijven.

De basis van de indeling naar bedrijfstypen is hieronder schematisch weergegeven.

- in % van de oppervlakte cultuurgrond
  - ≥40% graan-, knol- en wortelgewassen
    - <15% aardappelen (graan-/bietenbedrijven)
    - ≥15% aardappelen op basis van grootste oppervlakte
      - consumptieaardappelbedrijven
      - pootaardappelbedrijven
      - fabrieksaardappelbedrijven
  - <40% graan-, knol- en wortelgewassen (overige bedrijven)

1.3. Aantal bedrijven en oppervlakte cultuurgrond

In tabel 1 is een overzicht gegeven van het aantal bedrijven per gebied en per bouwplantype. De oppervlakte cultuurgrond gedraagt bijna 451.000 ha, waarvan 95% met vruchtwisselingsgewassen wordt beteeld.

Uit tabel 1 blijkt dat in het zuidwestelijk zeekleigebied het grootste aantal bedrijven voorkomt. Bij de bedrijfstypen is het aantal consumptieaardappelbedrijven, fabrieksaardappelbedrijven en graan-/bietenbedrijven ongeveer even groot.

De consumptieaardappelbedrijven komen vooral voor in het zuidwestelijke en het centrale zeekleigebied.

De pootaardappelbedrijven komen overwegend voor in het centrale en noordelijke zeekleigebied.

De fabrieksaardappelbedrijven bevinden zich in hoofdzaak in de veenkoloniën

Tabel 1. Aantal bedrijven en oppervlakte cultuurgrond en vruchtwisselingsgewassen.

gebieden	bedrijven		opp. cult. grond in ha	opp.vrucht-wissel.gew.		bedrijfstypen in %				
	aantal	in %		totaal in ha	in %	cons. aard. bedr.	poot-aard. bedr.	fabr. aard. bedr.	graan-/ bieten-bedr.	ov. bedr.
N. zeekleigeb.	1.442	12	76.046	71.679	17	4	29	7	19	4
Centr. "	2.522	22	88.616	86.735	20	37	59	0	10	25
Zuidw. "	3.828	33	149.932	137.929	32	50	6	-	57	45
Lössgebied	165	1	5.254	4.729	1	2	-	-	3	1
Veenkoloniën	1.730	15	59.972	58.662	14	0	1	54	1	1
Noord.zandgeb.	1.036	9	34.690	33.423	8	0	4	31	0	0
Rivierkleigeb.	145	1	5.533	4.799	1	1	0	0	3	3
O.+Centr.zandg.	320	3	14.123	13.331	3	0	1	8	1	4
Zuidel.zandgeb.	523	4	16.680	14.938	4	5	1	-	7	18
Totaal Nederl.	11.711	100	450.846	426.225	100	100	100	100	100	100
waarvan: cons.aard.bedr.	3.093	26	125.638	120.511	28	100	-	-	-	-
pootaard.bedr.	1.433	12	55.577	53.327	13	-	100	-	-	-
fabr.aard.bedr.	3.158	27	113.403	110.377	26	-	-	100	-	-
graan-/bietenb.	3.314	28	134.636	123.704	29	-	-	-	100	-
ov.bedrijven	713	6	21.592	18.307	4	-	-	-	-	100

en het noordelijk zandgebied.

De graan-/bietenbedrijven en overige bedrijven zijn sterk vertegenwoordigd in het zuidwestelijk zeekleigebied.

De variatie in het aantal bedrijfstypen per akkerbouwgebied is vrij groot. In het volgende overzicht zijn de bedrijfstypen die minder dan 10% van het aantal bedrijven per gebied beslaan, buiten beschouwing gebleven.

- Noordelijk zeekleigebied : 44% gr./b.bedr., 29% p.a.bedr., 16% f.a.bedr.
- Centraal zeekleigebied : 46% c.a.bedr., 34% p.a.bedr., 13% gr./b.bedr.
- Zuidwestelijke zeekleigebied: 49% gr./b.bedr.,40% c.a.bedr.
- Lössgebied : 60% gr./b.bedr.,38% c.a.bedr.
- Veenkoloniën : 98% f.a.bedr.
- Noordelijk zandgebied : 94% f.a.bedr.
- Rivierkleigebied : 67% gr./b.bedr.,17% c.a.bedr., 14% ov.bedr.
- Oostel. en centr. zandgeb. : 79% f.a.bedr.
- Zuidelijk zandgebied : 42% gr./b.bedr.,32% c.a.bedr., 24% ov.bedr.

Op basis van deze verdeling vertonen een aantal gebieden vrij veel overeenkomst.

1.4. Samenvatting gegevens per gebied

In tabel 2 is een aantal gegevens per gebied samengevat.

Tabel 2. Samenvatting van de gegevens per gebied.

	N. zeekl. geb.	C. zeekl. geb.	Z.W. zeekl. geb.	Löss-geb.	Veen-kol.	N. zand-geb.	Riv. klei-geb.	O.+C. zand-geb.	Z. zand-geb.	Ne-der-land
aantal bedrijven	1.442	2.522	3.828	165	1.730	1.036	145	320	523	11.711
opp.vruchtwiss.gew.										
in ha per bedrijf	49,7	34,4	36,0	28,7	33,9	32,3	33,1	41,7	28,6	36,4
in % van cultuurgr.	94	98	92	90	98	96	87	94	90	95
bouwplan in %										
granen	47	29	35	41	34	27	38	35	28	35
peulvruchten	0	1	5	0	0	-	1	0	0	2
handelsgewassen	12	1	4	0	0	0	0	0	1	4
land- en tuinb.zaden	3	5	7	1	1	1	8	1	4	4
knol- en wortelgew.	32	51	37	51	61	66	39	51	38	45
groenvoeder en groenbem.gew.	1	0	2	6	0	1	6	9	8	2
groenten vollegrond	2	8	8	2	1	1	8	1	19	5
bloembollen en -kn.	0	2	1	0	0	0	-	0	1	1
tijdelijk grasland	3	2	1	0	4	6	1	2	1	2
opbr.niv./ha in % van aantal bedrijven										
≥25 ton pootaardapp.	37	50	39	-	28	33	17	-	37	44
≥35 ton cons.aard.	25	65	66	51	18	14	16	10	64	59
≥35 ton fabr.aard.	65	50	-	-	59	53	50	47	50	57
≥45 ton suikerbieten	40	84	58	14	36	25	34	35	42	54
≥5,0 ton wintertarwe	64	75	45	22	35	7	27	11	22	53
rechtspositie in % van aantal bedrijven										
rechtspersoon	1	4	1	2	0	0	5	6	4	2
pers.ondern.bedr.hfd.	83	77	80	84	87	87	84	79	84	82
maatschap of and.samv.	16	18	19	15	13	12	10	14	12	16
arbeid										
arbeidsjaareenh./bedr.	1,97	2,00	1,84	1,58	1,49	1,56	1,63	1,81	1,82	1,81
opp.cult.in ha/aje	26,7	17,6	21,3	20,1	23,2	21,4	23,4	24,4	17,5	21,3
% bedr. met >130 sbe per aje	49	50	41	22	31	31	38	38	39	41
gebruik van machines[1] in % van aantal bedrijven met aard.enz.										
aard.rooimach.2-rij	34	58	76	26	11	14	40	6	56	44
bietenr.mach. 6-rij	57	60	57	53	14	6	53	45	35	47
maaidorser >4 m	19	27	42	10	11	12	8	10	8	26
verkaveling,ontsluiting en ontwatering in % van aant.bedr.										
1 en 2 kavels	30	87	24	11	13	26	28	34	16	37
≥80% ontsl.bouwland	36	71	82	84	57	51	77	69	45	65
vold.detailontwat.	49	77	65	69	79	72	70	80	55	68
opslagruimte in % v. aant.bedrijven met aard. of granen										
aardappelen	53	79	64	72	1	5	36	8	28	46
granen	40	13	8	18	18	17	11	16	9	16

[1] inclusief werktuigen van loonbedrijven enz.

Uit tabel 2 blijkt, dat de gemiddelde oppervlakte vruchtwisselingsgewassen per bedrijf varieert van 29 tot 50 ha.
De granen en de knol- en wortelgewassen nemen samen gemiddeld 80% van het bouwplan in. Voor het zuidwestelijke zeekleigebied en het zuidelijke zandgebied is dit ca. 70% en voor het lössgebied, de veenkoloniën en het noordelijke zandgebied meer dan 90%.
Het opbrengstniveau van de gewassen ligt in het centrale zeekleigebied voor alle gewassen hoger dan het landelijke gemiddelde.
De exploitatie van de bedrijven vindt voor ruim 80% als persoonlijke onderneming van het bedrijfshoofd plaats. De verschillen tussen de gebieden zijn niet groot.
Gemiddeld is de arbeidsbezetting 1,8 arbeidsjaareenheden (aje) per bedrijf. De zeekleigebieden hebben een iets hogere arbeidsbezetting per bedrijf dan de overige gebieden.
De oppervlakte cultuurgrond per aje is gemiddeld 21 ha. Deze oppervlakte is met 27 ha in het noordelijke zeekleigebied belangrijk groter en in het centrale zeekleigebied en het zuidelijke zandgebied met 17,5 ha belangrijk lager.
Het noordelijke en centrale zeekleigebied liggen met het % bedrijven met 130 sbe of meer per aje gunstiger dan het gemiddelde.
De bedrijven in het zuidwestelijke en het centrale zeekleigebied maken meer gebruik van werktuigen met een grote werkbreedte dan de overige gebieden.
De verkaveling is zeer gunstig in het centrale zeekleigebied. De verkaveling, ontsluiting en detailontwatering is in het noordelijke zeekleigebied ongunstiger dan het landelijke gemiddelde.
De aardappelen worden vooral in de zeekleigebieden en het lössgebied op het eigen bedrijf opgeslagen. De graanbewaring op het eigen bedrijf is vooral van betekenis in het noordelijke zeekleigebied.
In de volgende hoofdstukken zal meer gedetailleerd op de gegevens van deze samenvatting worden ingegaan.

2. BOUWPLAN, OPBRENGST EN CONTRACTTEELT

2.1. Aantal bedrijven met vruchtwisselingsgewassen

De aardappelen, suikerbieten en granen zijn de belangrijkste gewassen op de akkerbouwbedrijven. In tabel 3 is een beeld gegeven van het percentage bedrijven waarop groepen van gewassen voorkomen.

Tabel 3. Aantal bedrijven met groepen van gewassen.

gebied	aantal bedrijven	aant.bedr. met groepen van gew. in % van aant.b./geb.								
		granen	peulvr.	handelsgew.	land- en tuinbouwzaden	knol- en wort. gew.	gr.v. + gr. bem. gew.	groenten vollegrond	bloem boll. en kn.	tijd. grasland
Noord.zeekleigeb.	1.442	99	7	62	29	93	10	22	3	32
Centr.zeekleigeb.	2.522	87	7	11	28	97	3	53	13	15
Zuidw.zeekleigeb.	3.828	97	45	33	46	98	16	54	3	7
Lössgebied	165	96	1	1	3	98	30	17	1	6
Veenkoloniën	1.730	96	1	3	5	100	2	4	0	31
Noordel.zandgebied	1.036	92	-	1	5	100	7	3	0	38
Rivierkleigebied	145	88	10	4	37	95	25	30	-	8
Oost.enCentr.zandg.	320	90	2	4	7	95	36	8	0	18
Zuidel.zandgebied	523	75	3	7	21	93	35	67	2	10
Totaal Nederland	11.711	93	18	22	28	97	12	37	4	18

Uit tabel 3 blijkt dat de granen en knol- en wortelgewassen op bijna alle bedrijven voorkomen. De peulvruchten komen op veel bedrijven in het zuidwestelijke zeekleigebied voor en de handelsgewassen op veel bedrijven in het noordelijke en zuidwestelijke zeekleigebied.
De bedrijven met groenvoeder- en groenbemestingsgewassen bevinden zich vooral in het lössgebied, het rivierkleigebied en het oostelijke, centrale en zuidelijke zandgebied.
Bedrijven met vollegrondsgroenten komen weinig voor in de veenkoloniën en het noordelijke, oostelijke en centrale zandgebied. De bedrijven met bloembollen en -knollen zijn in geringe mate aanwezig in de zeekleigebieden.
In het noorden van Nederland hebben vrij veel bedrijven tijdelijk grasland.

2.2. Samenstelling van het bouwplan

In de volgende tabellen is de oppervlakte van een aantal gewassen in % van de oppervlakte vruchtwisselingsgewassen per gebied gegeven.

Tabel 4. Samenstelling van het bouwplan (1).

gebieden	in % van oppervlakte vruchtwisselingsgewassen											
	knol- en wort. gew.	waarvan:				gra-nen	waarvan:					
		poot-aard.	cons. aard.	fabr. aard.	s. bie-ten		w. tar-we	z. tar-we	w. gerst	z. gerst	rog-ge	ha-ver
N.zeekleigeb.	32	8	3	6	15	47	16	11	3	8	0	8
Centr. "	51	10	14	0	28	29	17	4	0	5	0	4
ZW "	37	1	14	-	23	35	11	7	0	15	0	2
Lössgebied	51	-	13	-	38	41	24	6	4	6	1	1
Veenkoloniën	61	1	0	47	13	34	4	10	0	6	2	11
N.zandgebied	66	3	0	47	16	27	3	4	0	6	3	11
Rivierkleigeb.	39	0	8	1	30	38	9	12	1	14	1	2
O.+C.zandgeb.	51	1	1	40	9	35	2	6	0	17	5	5
Z.zandgebied	38	1	12	0	25	28	5	2	2	14	5	1
Totaal Nederl.	45	4	9	12	20	35	11	7	1	10	1	5

Uit tabel 4 blijkt dat het percentage poot- en consumptie-aardappelen samen varieert van 1 tot 24% van de oppervlakte per gebied. Bij de suikerbieten is dit 9-38%.

Zomertarwe en zomergerst komen vrij evenredig verdeeld in alle gebieden voor. De andere granen zijn iets meer gebonden aan bepaalde gebieden.

Tabel 5. Samenstelling van het bouwplan (2).

gebieden	in % van oppervlakte vruchtwisselingsgewassen										vrucht-wissel. gew. in ha per bedrijf
	peul-vr.	han-dels-gew.	gras-zaad	groen-ten volle-grond	waarvan:		bloem-bollen en knoll.	snij-maïs	tij-del. gras-land	ov. gew.	
					zaai-uien	ov.					
N.zeekleigeb.	0	12	2	2	0	2	0	0	3	2	49,7
Centr. "	1	1	5	8	4	4	2	0	2	1	34,4
Z.W. "	5	4	7	8	3	5	1	1	1	1	36,0
Lössgebied	0	0	0	2	1	1	0	6	0	0	28,7
Veenkoloniën	0	0	1	1	-	1	0	0	4	0	33,9
N. zandgebied	-	0	1	1	-	1	0	1	6	0	32,3
Rivierkleigeb.	1	0	7	8	-	8	-	6	1	0	33,1
O.+C.zandgeb.	0	0	1	1	0	1	0	9	2	1	41,7
Z.zandgebied	0	1	3	19	0	19	1	8	1	1	28,6
Totaal Nederl.	2	4	3	5	2	3	1	1	2	2	36,4

De zaaiuien komen haast uitsluitend voor in het centrale en zuidwestelijke zeekleigebied.

2.3. Opbrengstniveau

Het opbrengstniveau van de gewassen heeft betrekking op de gemiddelde opbrengst per ha van de bij de meitelling 1975 opgegeven arealen. Hierbij is alleen naar de opbrengsten van aardappelen, suikerbieten en wintertarwe gevraagd.
In tabel 6 is een overzicht van het opbrengstniveau van de aardappelen gegeven.

Tabel 6. Opbrengstniveau van aardappelen (tonnen per ha).

gebieden	in % van het aantal bedrijven waarop aardappelen voorkomen														
	pootaardappelen					consumptieaardapp.					fabrieksaardappelen				
	<20	20-<25	25-<30	30-<35	≥35	<30	30-<35	35-<40	40-<45	≥45	<30	30-<35	35-<40	40-<45	≥45
Noord.zeekleigebied	17	46	29	7	1	35	39	16	6	3	8	27	43	21	1
Centr.zeekleigebied	9	41	35	12	3	19	16	22	26	17	-	50	50	-	-
Zuidw.zeekleigebied	25	37	18	13	8	11	24	38	21	7	-	-	-	-	-
Lössgebied	-	-	-	-	-	6	42	29	16	6	-	-	-	-	-
Veenkoloniën	5	67	25	3	-	21	62	15	3	-	8	32	39	17	3
Noord.zandgebied	4	63	30	2	1	32	55	11	3	-	10	37	40	12	1
Rivierkleigebied	-	83	17	-	-	37	46	14	1	1	-	50	-	50	-
Oost.en Centr.zandg.	16	76	8	-	-	43	47	2	4	4	18	35	34	11	2
Zuidel.zandgebied	16	47	26	11	-	15	21	28	20	16	50	-	-	50	-
Totaal Nederland	13	44	31	10	3	16	24	29	20	10	9	33	39	16	2

Uit tabel 6 blijkt dat de opbrengsten van pootaardappelen en consumptie-aardappelen in het centrale zeekleigebied hoger liggen dan in de andere zeekleigebieden.
De opbrengst van de fabrieksaardappelen ligt in de veenkoloniën en het noordelijke zeekleigebied hoger dan in de zandgebieden. De opbrengstverschillen kunnen zijn beïnvloed door de droge zomer van 1975.
In tabel 7 is een overzicht van de opbrengst van suikerbieten en wintertarwe gegeven.

Tabel 7. Opbrengstniveau van suikerbieten en wintertarwe (tonnen per ha).

gebieden	in % v/h aantal bedr. waarop het gewas voorkomt										
	suikerbieten						wintertarwe				
	<35	35-<40	40-<45	45-<50	50-<55	≥55	<4	4-<4½	4½-<5	5-<5½	≥5½
Noord. zeekleigebied	4	18	37	30	9	1	2	9	24	32	32
Centraal zeekleigebied	1	4	13	19	31	34	3	8	15	23	52
Zuidw. zeekleigebied	3	11	28	32	19	7	10	22	24	22	23
Lössgebied	11	34	41	11	2	1	22	30	25	17	5
Veenkoloniën	10	20	34	22	11	3	11	29	25	23	12
Noordelijk zandgebied	16	27	32	16	8	1	24	40	29	7	-
Rivierkleigebied	6	15	46	24	8	2	14	30	29	13	14
Oost. en Centr. zandgebied	10	16	38	22	11	2	31	43	15	11	-
Zuidelijk zandgebied	8	22	28	23	14	5	28	30	20	17	5
Totaal Nederland	5	14	27	25	18	11	8	17	22	23	30

Uit tabel 7 blijkt dat de opbrengsten van de suikerbieten het hoogste zijn in het centrale en zuidwestelijke zeekleigebied. Bij de wintertarwe hebben de zeekleigebieden belangrijk hogere opbrengsten dan de andere gebieden.

2.4. Contractteelt van aardappelen

In tabel 8 is een overzicht gegeven van de contractuele binding voor de afzet van aardappelen. Hierbij is van prijscontracten uitgegaan en niet van leveringscontracten.

Tabel 8. Contractuele binding voor de afzet van aardappelen in procenten van het aantal bedrijven met aardappelen.

gebieden	aantal bedr. met aard.	contractuele binding voor afzet in %				w.v. bedr. zonder opslag				
		geen	≤50	51-90	91-100	bedr. met aard. z.opslag	contractuele binding in % geen	≤50	51-90	91-100
Noordelijk zeekleigebied	1.045	66	15	7	12	490	72	12	4	11
Centraal zeekleigebied	2.285	87	7	2	5	476	85	4	3	9
Zuidwestelijk zeekleigeb.	2.862	85	7	3	6	1.023	88	3	2	7
Lössgebied	116	98	1	1	-	33	100	-	-	-
Veenkoloniën	1.714	85	8	2	5	1.690	85	8	2	5
Noordelijk zandgebied	1.035	77	7	3	13	982	78	6	2	13
Rivierkleigebied	75	85	3	-	12	48	83	2	-	15
Oost. en Centr. zandgebied	296	28	1	2	69	271	24	0	1	74
Zuidelijk zandgebied	334	63	3	2	33	241	58	3	2	37
Totaal Nederland	9.762	80	8	3	10	5.254	79	6	2	13
waarvan bedr. met:										
<5 ha aardappelen	2.105	88	2	2	8	1.259	87	1	2	10
5-<10 ha aardappelen	3.304	81	8	3	9	1.348	77	6	2	14
10-<15 ha aardappelen	2.399	79	9	3	9	1.266	80	7	2	11
15-<30 ha aardappelen	1.646	72	11	3	14	1.156	72	9	2	16
30 ha en meer aardapp.	308	65	10	7	17	225	67	9	5	19

Uit tabel 8 blijkt dat 80% van de bedrijven met aardappelen geen contractuele binding voor de afzet van dit gewas heeft. In het noordelijke zeekleigebied en het oostelijke, centrale en zuidelijke zandgebied is de contractuele binding groter dan in de overige gebieden. De bedrijven zonder opslagruimte voor aardappelen op het eigen bedrijf hebben nauwelijks meer contractuele binding voor de afzet dan de overige bedrijven.

De contractuele binding neemt wel toe met de oppervlakte aardappelen per bedrijf: op de bedrijven met minder dan 5 ha aardappelen heeft 88% van de bedrijven geen binding voor de afzet; op de bedrijven met 30 ha en meer 65%.

3. BEDRIJVEN NAAR RECHTSPOSITIE EN AANTAL ARBEIDSKRACHTEN

3.1. Rechtspositie

In tabel 9 zijn de bedrijven naar de rechtspositie van de onderneming ingedeeld. Bij de beoordeling of er sprake is van een maatschap is uitgegaan van de opvatting van de boer. Hierbij is niet gevraagd naar een contract of notariële akte.

Tabel 9. Bedrijven naar rechtspositie.

gebieden	aantal bedrijven	in % van het aantal bedrijven								
		rechtspersoon				natuurlijk persoon				
		venn. onder firma	b.v. en n.v.	stichting	overheid	persoonl. ondern. bedr.hfd. <50j	persoonl. ondern. bedr.hfd. ≥50j	maatschap en andere samenw.vormen: vader en zoon	gebr. of kind.	over. relaties
Noord.zeekleigebied	1.442	0	1	0	0	45	38	5	9	2
Centr.zeekleigebied	2.522	0	1	0	3	41	36	12	5	1
Zuidw.zeekleigebied	3.828	0	1	0	0	45	35	6	11	2
Lössgebied	165	-	1	1	-	51	33	2	12	1
Veenkoloniën	1.730	0	0	0	-	49	38	5	7	1
Noordelijk zandgeb.	1.036	0	0	0	0	53	34	4	7	1
Rivierkleigebied	145	3	1	1	-	43	41	3	6	1
Oost.en Centr.zandg.	320	1	1	2	2	44	35	8	5	1
Zuidelijk zandgebied	523	-	2	1	1	52	32	2	9	1
Totaal Nederland	11.711	0	1	0	1	46	36	7	8	1
waarvan:										
15-<20 ha	1.724	0	1	0	0	46	42	4	6	1
20-<30 ha	3.424	0	1	0	1	49	38	5	6	1
30-<40 ha	2.528	0	0	0	1	48	36	7	7	1
40-<50 ha	1.807	0	0	0	1	46	33	9	10	1
50-<75 ha	1.570	1	1	1	1	43	31	8	12	1
75 ha en meer	658	2	7	2	2	29	27	11	16	4

Uit tabel 9 blijkt dat 2% van het aantal bedrijven als rechtspersoon wordt geëxploiteerd. Deze exploitatievorm komt in het rivierkleigebied en het oostelijke en centrale zandgebied iets meer voor. Uit de grootteklasseverdeling blijkt dat de rechtspersoon relatief meer wordt toegepast op bedrijven van 75 ha en groter.

De persoonlijke onderneming van het bedrijfshoofd komt in sterke mate voor, nl. 82% van het totaal aantal bedrijven. De gemiddelde leeftijd van het bedrijfshoofd is iets lager dan 50 jaar.

De maatschap of andere samenwerkingsvorm houdt sterk verband met de familierelatie. Deze samenwerkingsvorm neemt toe met de bedrijfsoppervlakte.

3.2. Aantal arbeidskrachten en sbe per arbeidskracht

In tabel 10 zijn de bedrijven ingedeeld naar het aantal mannelijke arbeidskrachten per bedrijf en naar het aantal standaardbedrijfseenheden per arbeidskracht. De berekening van het aantal sbe per arbeidskracht heeft betrekking op het totale bedrijf. Hieronder vallen niet alleen de vruchtwisselingsgewassen, maar ook de eventuele veehouderij, fruitteelt en tuinbouw onder glas.

Tabel 10. Bedrijven naar het aantal regelmatig werkzame mannelijke arbeidskrachten (15 uur en meer per week per bedrijf) naar arbeidsbezetting en aantal sbe per arbeidskracht.

gebieden	aantal bedrijven	in % van het aantal bedrijven						
		mannelijke arbeidskrachten per bedr.				aantal sbe per arbeidskracht[1]		
		geen	1	2	≥3	<90	90-130	≥130
Noordelijk zeekleigeb.	1.442	2	42	38	18	23	28	49
Centraal zeekleigebied	2.522	2	43	41	14	20	30	50
Zuidwestel.zeekleigeb.	3.828	3	51	33	13	29	30	41
Lössgebied	165	6	66	24	4	51	28	22
Veenkoloniën	1.730	2	68	25	5	37	32	31
Noordelijk zandgebied	1.036	2	70	24	3	40	29	31
Rivierkleigebied	145	10	54	22	13	35	28	38
Oostel.en Centr.zandg.	320	7	55	26	12	33	30	38
Zuidelijk zandgebied	523	6	67	20	7	37	24	39
Totaal Nederland	11.711	3	53	32	11	29	30	41

[1]op bedrijven met 1 of meer arbeidskrachten

Uit tabel 10 blijkt dat op 53% van het aantal bedrijven 1 regelmatig werkzame mannelijke arbeidskracht aanwezig is. In de zeekleigebieden is deze groep bedrijven relatief kleiner en in de overige gebieden belangrijk groter.
Het aantal bedrijven met 3 en meer mannelijke arbeidskrachten is relatief gering.
In het lössgebied, de veenkoloniën en het noordelijke zandgebied is het aantal sbe per arbeidskracht lager dan in de overige gebieden.

3.3. Aantal arbeidsjaareenheden

Een volwassen volwaardige man, die gedurende het gehele jaar 45 uur en meer per week voor het werk op het bedrijf beschikbaar is, is op 1 arbeidsjaareenheid (aje) gesteld.
Voor de berekening van het aantal arbeidskrachten in arbeidsjaareenheden zijn de volgende normen aangehouden:

Arbeidstijd per week:	45 uur en meer	1 aje
	22,5 uur tot <45 uur	0,75 aje
	15 uur tot <22,5 uur	0,40 aje
	minder dan 15 uur	0,20 aje
	1 werkweek	0,02 aje

Tot de gezinsarbeidskrachten worden gerekend de zelfstandige bedrijfshoofden, die voor eigen rekening en risico een land- of tuinbouwbedrijf exploiteren; de echtgenote en inwonende kinderen van 15 jaar en ouder en de overige inwonende familieleden (ooms, neven, nichten, enz.) voor zover deze in het bedrijf werkzaam zijn en ongeacht of zij daarvoor worden betaald of niet.
Onder niet-gezinsarbeidskrachten worden verstaan de bedrijfshoofden, die niet voor eigen rekening en risico een land- of tuinbouwbedrijf exploiteren, zoals directeuren van N.V.'s, overheidsbedrijven enz.; de bedrijfsleiders; de in- en uitwonende arbeidskrachten die geen familieleden zijn van het bedrijfshoofd; de familieleden (zoons, dochters, ooms, enz.) van het bedrijfshoofd die niet op het bedrijf maar ergens anders wonen, en die familieleden die wel op het bedrijf wonen, maar een eigen huishouding voeren.
Niet regelmatig werkzame arbeidskrachten zijn personen van 15 jaar en ouder, die niet iedere week land- en of tuinbouwwerkzaamheden op het bedrijf hebben verricht.
In tabel 11 is een overzicht gegeven van het totaal aantal aje, de arbeidsbezetting per bedrijf en de oppervlakte cultuurgrond per aje.

Tabel 11. Aantal arbeidsjaareenheden en oppervlakte cultuurgrond per aje.

gebieden	arbeidsjaareenheden					in ha per aje	
	totaal	per bedrijf				opp. cult. grond	opp. rooi-vruchten[1]
		totaal	waarvan:				
			regelmatig werkzaam		niet regelmatig werkzaam		
			gezins-arb.	niet-gezins-arb.			
Noordelijk zeekleigebied	2.847	1,97	1,12	0,68	0,17	26,7	8,1
Centraal zeekleigebied	5.033	2,00	1,14	0,63	0,23	17,6	9,9
Zuidwestelijk zeekleigeb.	7.040	1,84	1,19	0,51	0,14	21,3	8,1
Lössgebied	261	1,58	1,35	0,21	0,02	20,1	9,3
Veenkoloniën	2.584	1,49	1,24	0,19	0,06	23,2	13,8
Noordelijk zandgebied	1.621	1,56	1,33	0,15	0,09	21,4	13,5
Rivierkleigebied	236	1,63	0,97	0,60	0,06	23,4	7,8
Oostelijk en Centr.zandg.	580	1,81	1,08	0,67	0,07	24,4	11,8
Zuidelijk zandgebied	954	1,82	1,27	0,32	0,24	17,5	6,1
Totaal Nederland	21.155	1,81	1,19	0,47	0,14	21,3	9,6
waarvan							
15-<20 ha	2.675	1,55	1,22	0,17	0,16	11,3	5,7
20-<30 ha	5.329	1,56	1,21	0,22	0,12	15,9	7,9
30-<40 ha	4.187	1,66	1,23	0,30	0,13	20,9	9,9
40-<50 ha	3.353	1,86	1,19	0,54	0,13	24,0	11,0
50-<75 ha	3.344	2,13	1,18	0,78	0,17	27,9	11,8
75 ha en meer	2.269	3,45	0,86	2,29	0,30	33,0	12,6

[1]aardappelen, bieten, uien en bloembollen en -knollen.

Uit tabel 11 blijkt dat de gemiddelde arbeidsbezetting 1,8 aje per bedrijf is. De zeekleigebieden en het oostelijke, centrale en zuidelijke zandgebied hebben de grootste arbeidsbezetting. De arbeidsbezetting neemt toe met de bedrijfsoppervlakte.

Het aantal gezinsarbeidskrachten bedraagt 1,2 per bedrijf. In de gebieden waar de bedrijven iets meer als rechtspersoon worden geëxploiteerd, ligt het aantal gezinsarbeidskrachten iets lager. Dit geldt ook voor de bedrijven van 75 ha en groter.

De niet-regelmatig werkzame arbeidskrachten komen meer voor in de gebieden met vollegrondsgroenten en bloembollen en -knollen.

De oppervlakte cultuurgrond per arbeidskracht neemt toe met de bedrijfsoppervlakte en varieert van 11-33 ha per aje.

De oppervlakte rooivruchten is gemiddeld 10 ha per aje. In de veenkoloniën en het noordelijke zandgebied is deze oppervlakte met ca. 14 ha duidelijk hoger dan in de overige gebieden.

4. MECHANISATIE EN BEWERKTE OPPERVLAKTE PER MACHINE

In de structuurenquête is vrij veel aandacht besteed aan de wijze van oogsten van aardappelen, suikerbieten en granen. Dit betreft het type van de oogstmachines, de eigendom o.a. van eigen bedrijf of loonwerker en de bewerkte oppervlakte per machine.

4.1. Aardappelrooimachines

In tabel 12 is een overzicht gegeven van het aantal bedrijven naar het gebruik van aardappelrooimachines. Hierbij maakt het geen verschil of de machine eigendom is van het eigen bedrijf of van b.v. het loonbedrijf. Het aantal bedrijven met aardappelen is bij de berekening van de percentages op 100% gesteld.

Tabel 12. Gebruik van aardappelrooimachines in % van het aantal bedrijven.

gebieden	bedr. met aard.	in % van het aantal bedrijven met aardappelen					
		aardappelrooimachines					
		voorraad	eenrijig in zakken	eenrijig met verz.b.	eenrijig in wagen	tweerijig met verz.b.	tweerijig in wagen
Noordelijk zeekleigeb.	1.045	1	6	57	2	10	24
Centraal zeekleigebied	2.285	3	1	20	18	2	56
Zuidwestel.zeekleigeb.	2.862	4	2	4	15	4	72
Lössgebied	116	4	1	64	6	3	23
Veenkoloniën	1.714	-	1	87	1	10	1
Noordelijk zandgebied	1.035	0	1	85	1	13	1
Rivierkleigebied	75	9	4	35	12	13	27
Oostel.en Centr.zandg.	296	2	3	84	5	4	2
Zuidelijk zandgebied	334	4	3	32	6	15	41
Totaal Nederland	9.762	2	2	42	10	6	38

Uit tabel 12 blijkt dat 42% van het aantal bedrijven met aardappelen gebruik maakt van een eenrijige rooimachine met verzamelbak en 38% van een tweerijige rooimachine met afvoer in een wagen. De eenrijige rooier wordt vooral voor het rooien van de fabrieksaardappelen gebruikt. De tweerijige rooier wordt vooral gebruikt in het centrale en zuidwestelijke zeekleigebied en in het zuidelijke zandgebied.

In tabel 13 is het gebruik van de belangrijkste typen rooimachines naar de rechtsvorm van de exploitatie gegeven.

Uit tabel 13 blijkt dat de bewerkte oppervlakte door tweerijige rooimachines van het eigen bedrijf, van combinaties of andere agrarische bedrijven en van loonbedrijven of coöperaties ongeveer even groot is.

De eenrijige rooimachines zijn overwegend eigendom van het eigen bedrijf.

Tabel 13. Gebruik van aardappelrooimachines naar rechtsvorm van exploitatie in % van de bewerkte oppervlakte.

gebieden	gebruik van aardappelrooimachine									
	tweerijig in verz.b. of wagen					eenrijig in verz.bak of wagen				
	bew. opp. in ha	in eigendom van				bew. opp. in ha	in eigendom van			
		eigen bedr.	combinaties	andere agrar. bedr.	loonbedr. of coöp.		eigen bedr.	combinaties	andere agrar. bedr.	loonbedr. of coöp.
N.zeekleigeb.	4.482	41	21	6	32	7.164	53	14	7	26
Centr. "	13.102	30	32	13	25	7.147	60	26	8	6
Z.W. "	16.951	31	29	4	35	2.627	56	29	4	11
Lössgebied	220	23	12	7	59	401	62	2	3	33
Veenkoloniën	3.952	32	12	3	54	23.576	39	21	7	33
N.zandgebied	2.647	34	10	3	53	13.901	44	15	4	36
Rivierkl.geb.	218	40	19	5	36	183	51	7	5	37
O.+C.zandgeb.	515	62	2	-	37	4.942	59	13	4	24
Zuid.zandgeb.	1.330	13	12	1	74	686	36	6	2	56
Tot.Nederland	43.418	32	25	7	36	60.625	47	19	6	28

In tabel 14 is de verdeling van de bewerkte oppervlakte per eenrijige machine gegeven. Het betreft alleen machines in eigendom of mede-eigendom.

Tabel 14. Bewerkte oppervlakte per eenrijige aardappelrooimachine met verzamelbak in % van het aantal machines in eigendom.

gebieden	aant. mach.	bewerkte oppervlakte in ha									
		0,01 -<5	5- <10	10- <15	15- <20	20- <25	25- <30	30- <40	40- <50	50- <75	75- <100
Noordelijk zeekleigeb.	287	7	26	29	15	10	6	3	1	4	-
Centraal zeekleigebied	255	4	39	29	15	6	3	2	1	1	-
Zuidwestel.zeekleigeb.	61	36	44	16	2	2	-	-	-	-	-
Lössgebied	36	39	28	22	-	6	-	3	3	-	-
Veenkoloniën	458	2	5	20	18	14	14	14	7	6	0
Noordelijk zandgebied	343	1	9	18	19	18	12	12	4	6	0
Rivierkleigebied	12	25	67	-	8	-	-	-	-	-	-
O. en Centr. zandgebied	125	2	7	14	10	14	17	19	5	10	2
Zuidelijk zandgebied	36	44	25	19	6	-	-	6	-	-	-
Totaal Nederland	1.613	6	18	22	15	12	9	9	4	4	0
Totaal mede-eigendom	409	1	5	10	15	15	14	21	10	7	1

Uit tabel 14 blijkt dat de machines in mede-eigendom een grotere oppervlakte bewerken dan de machines in eigendom.
Gemiddeld heeft 8% van de eenrijige machines in eigendom 40 ha of meer gerooid. Deze capaciteit is vooral bij het rooien van fabrieksaardappelen behaald.

In tabel 15 is de verdeling van de bewerkte oppervlakte per tweerijige aardappelrooimachine gegeven.

Tabel 15. Bewerkte oppervlakte per tweerijige aardappelrooimachine in wagen in % van het aantal machines in eigendom.

gebieden	aant. mach.	bewerkte oppervlakte in ha										
		0,01 -<5	5- <10	10- <15	15- <20	20- <25	25- <30	30- <40	40- <50	50- <75	75- <100	100- <125
Noordelijk zeekleigebied	72	3	6	15	25	10	14	13	8	4	1	1
Centraal zeekleigebied	319	4	16	21	18	17	8	12	2	3	-	-
Zuidwestel. zeekleigebied	416	9	22	26	13	12	5	3	4	5	0	-
Lössgebied	2	-	-	50	-	-	-	50	-	-	-	-
Veenkoloniën	5	-	-	-	20	-	-	-	-	60	20	-
Noordelijk zandgebied	3	-	-	-	-	-	-	67	-	33	-	-
Rivierkleigebied	4	25	-	75	-	-	-	-	-	-	-	-
Oost. en Centr. zandgeb.	2	-	-	-	-	-	-	-	50	-	50	-
Zuidelijk zandgebied	9	-	-	22	11	-	22	33	11	-	-	-
Totaal Nederland	832	6	18	23	16	13	7	8	3	4	0	0
Totaal mede-eigendom	438	0	5	11	20	23	15	15	6	4	1	-

Uit tabel 15 blijkt dat de tweerijige rooimachines in eigendom bijna uitsluitend in de zeekleigebieden voorkomen. De capaciteit ligt in het noordelijke zeekleigebied iets hoger dan in de overige zeekleigebieden. Dit is waarschijnlijk een gevolg van de fabrieksaardappelteelt in het noordelijke zeekleigebied. De mede-eigendom leidt ook hier tot een grotere bewerkte oppervlakte per rooimachine.

4.2. Bietenrooimachines

In tabel 16 is een overzicht gegeven van het aantal bedrijven naar het gebruik van bietenrooimachines.

Uit tabel 16 blijkt dat 44% van het aantal bedrijven de bieten met een eenrijige rooimachine rooit.

De zesrijige voorraad- en verzamelrooiers worden op 47% van het aantal bedrijven gebruikt.

De bedrijven in de veenkoloniën en in de zandgebieden gebruiken overwegend een eenrijige bietenrooimachine. De twee- en drierijige rooiers komen in alle gebieden voor.

In tabel 17 is het gebruik van de zesrijige rooimachines naar rechtsvorm van exploitatie gegeven.

Uit tabel 17 blijkt dat de zesrijige rooimachine bijna uitsluitend eigendom is van loonbedrijven of coöperaties. Van de door deze machines bewerkte oppervlakte wordt bijna 90% door loonbedrijven of coöperaties gerooid.

Tabel 16. Gebruik van bietenrooimachines in % van het aantal bedrijven.

gebieden	bedrijven met suikerbieten	in % van het aantal bedr. met suikerbieten				
		bietenrooimachines				
		zesrijig voorraad	eenrijig	twee- en drierijig verz.bak	twee- en drierijig in wagen	zesrijige verzamelrooiers
Noordelijk zeekleigeb.	1.220	45	35	7	2	12
Centraal zeekleigebied	2.361	52	29	2	9	8
Zuidw. zeekleigebied	3.690	32	36	4	3	25
Lössgebied	161	14	35	6	6	39
Veenkoloniën	1.343	7	77	9	1	7
Noordelijk zandgebied	862	3	83	11	0	3
Rivierkleigebied	135	20	39	4	3	33
Oostel.en Centr.zandg.	191	10	50	3	1	35
Zuidelijk zandgebied	469	16	60	4	0	19
Totaal Nederland	10.432	31	44	5	4	16

Tabel 17. Gebruik van de zesrijige bietenrooimachine naar rechtsvorm van exploitatie in % van de bewerkte oppervlakte.

gebieden	gebruik van bietenrooimachines									
	zesrijige voorraadrooier					zesrijige verzamelrooier				
	bew. opp. in ha	eigen bedr.	combinaties	andere agrar. bedr.	loonbedr. of coöp.	bew. opp. in ha	eigen bedr.	combinaties	andere agrar. bedr.	loonbedr. of coöp.
N.zeekleigeb.	5.287	3	2	1	94	1.332	9	-	1	90
Centr. "	13.432	2	13	4	81	1.788	-	1	18	81
Z.W. "	10.883	6	10	1	84	9.081	4	8	1	87
Lössgebied	250	-	-	-	100	730	5	-	2	94
Veenkoloniën	488	-	-	-	100	743	-	-	-	100
N.zandgebied	123	-	5	7	89	254	-	3	-	97
Rivierkleigeb.	314	4	-	-	96	562	-	-	-	100
O.enC.zandgeb.	153	-	-	-	100	454	-	-	-	100
Z.zandgebied	773	0	6	2	91	764	2	1	-	97
Tot.Nederland	31.702	4	9	2	85	15.708	4	5	3	89

In tabel 18 is het gebruik van de eenrijige en twee- en drierijige rooiers naar de rechtsvorm van exploitatie gegeven.
Uit tabel 18 blijkt dat de eenrijige machines overwegend eigendom zijn van loonbedrijven. In de klei- en lössgebieden komt t.o.v. de overige gebieden de eigendom van het eigen bedrijf meer voor.
De twee- en drierijige machines zijn eveneens vaak eigendom van loonbedrijven. Daarnaast is de eigendom van het eigen bedrijf of de combinatie belangrijk. In het centrale zeekleigebied komt de mede-eigendom of combinatie het meeste voor.

Tabel 18. Gebruik van de eenrijige en twee- en drierijige bietenrooimachines naar rechtsvorm van exploitatie in % van de bewerkte oppervlakte.

gebieden	gebruik van bietenrooimachines									
	eenrijig					2- of 3-rijig in wagen of verz.b.				
	bew. opp. in ha	eigen bedr.	com-bina-ties	andere agrar. bedr.	loon-bedr. of coöp.	bew. opp. in ha	eigen bedr.	com-bina-ties	andere agrar. bedr.	loon-bedr. of coöp.
N.zeekleigebied	3.035	31	11	4	54	860	15	12	5	67
C.zeekleigebied	5.912	49	19	6	26	2.796	36	45	11	8
ZW zeekleigeb.	8.990	35	16	2	47	2.173	28	20	2	49
Lössgebied	580	49	-	2	49	199	9	25	-	67
Veenkoloniën	5.694	10	6	4	80	846	19	6	4	71
N.zandgebied	4.240	9	4	2	85	626	2	3	-	95
Rivierkleigeb.	456	30	2	-	67	93	37	-	-	63
O.enC.zandgeb.	545	10	8	4	78	43	28	-	9	63
Z.zandgebied	2.057	22	5	0	73	182	13	1	-	86
Tot.Nederland	31.510	28	11	3	57	7.819	26	25	5	44

In tabel 19 is de verdeling van de bewerkte oppervlakte van de eenrijige bietenrooimachines gegeven.

Tabel 19. Bewerkte oppervlakte per eenrijige bietenverzamelrooimachine in % van het aantal machines in eigendom.

gebieden	aant. mach.	bewerkte oppervlakte in ha												
		0,01 -<5	5- <10	10- <15	15- <20	20- <25	25- <30	30- <40	40- <50	50- <75	75- <100	100- <125	125- <150	≥150
N.zeekleigebied	93	10	31	35	15	4	2	2	-	-	-	-	-	-
Centr. "	311	9	37	37	9	4	2	2	0	-	-	-	-	-
Z.W. "	357	17	39	22	12	3	2	3	1	1	-	-	-	-
Lössgebied	21	10	14	19	24	-	5	14	5	10	-	-	-	-
Veenkoloniën	61	10	36	21	15	13	2	2	2	-	-	-	-	-
N.zandgebied	40	13	38	15	5	15	3	5	-	5	-	3	-	-
Rivierkleigeb.	13	8	23	31	8	8	-	23	-	-	-	-	-	-
O.enC.zandgeb.	6	17	16	17	-	-	16	17	17	-	-	-	-	-
Z.zandgebied	45	13	44	18	13	2	2	4	-	2	-	-	-	-
Tot.Nederland	947	13	37	28	11	5	2	3	1	1	-	0	-	-
Tot.mede-eigend.	249	4	15	30	21	13	10	5	2	1	-	-	-	-

Uit tabel 19 blijkt dat in mede-eigendom grotere arealen per machine worden bewerkt dan in eigendom. Van de eenrijige machines in eigendom heeft 7% meer dan 25 ha per jaar bewerkt. In mede-eigendom heeft 18% meer dan 25 ha per jaar bewerkt. In het noordelijke en centrale zeekleigebied liggen deze percentages iets lager. In tabel 20 is de verdeling van de bewerkte oppervlakte van de meerrijige bie-

tenrooimachines gegeven.

Tabel 20. Bewerkte oppervlakte per meerrijige bietenrooimachine in % van het aantal machines in eigendom.

gebieden	aant. mach.	bewerkte oppervlakte in ha												
		0,01 -<5	5- <10	10- <15	15- <20	20- <25	25- <30	30- <40	40- <50	50- <75	75- <100	100- <125	125- <150	≥150
twee- en drierijig														
N.zeekleigeb.	11	9	9	45	18	9	-	-	9	-	-	-	-	-
C.zeekleigeb.	93	4	29	23	23	13	1	5	2	-	-	-	-	-
ZW zeekleigeb.	47	6	34	19	17	6	4	9	2	-	2	-	-	-
Lössgebied	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-
Veenkoloniën	8	-	13	-	38	-	-	25	13	13	-	-	-	-
N.zandgebied	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-
Rivierkleigeb.	3	-	33	34	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
O.en C.zandg.	2	50	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z.zandgebied	2	-	50	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tot.Nederland	170	5	28	21	21	9	2	6	3	1	2	-	1	-
Tot.mede-eig.	72	-	6	14	21	13	13	11	17	7	-	-	-	-
zesrijig														
Tot.Nederland	44	7	7	2	7	11	7	7	5	16	5	14	7	7
Tot.mede-eig.	78	-	1	1	3	6	3	13	6	24	26	8	1	5

Uit tabel 20 blijkt dat de twee- en drierijige machines vooral in het centrale en zuidwestelijke zeekleigebied voorkomen. Van deze machines heeft in Nederland 7% 40 ha of meer per jaar bewerkt.
Van de zesrijige rooimachines in eigendom heeft 7% meer dan 150 ha per jaar gerooid.
De bewerkte oppervlakte door de machines in mede-eigendom is in de regel groter dan van de machines in eigendom.

4.3. Maaidorsers

In tabel 21 is het aantal bedrijven naar het gebruik van maaidorsers gegeven. Uit tabel 21 blijkt dat gemiddeld 26% van het aantal bedrijven gebruik maakt van een maaidorser met een werkbreedte van meer dan 4 meter. Dit percentage is alleen in het centrale en zuidwestelijke zeekleigebied hoger dan het gemiddelde.
In tabel 22 is het gebruik van de maaidorsers naar de rechtsvorm van exploitatie gegeven.
Uit tabel 22 blijkt dat bij een werkbreedte van de maaidorser van 4 m of minder 41% van de bewerkte oppervlakte wordt geoogst met een maaidorser van het eigen bedrijf. Bij een werkbreedte van meer dan 4 m wordt 65% geoogst met een

Tabel 21. Gebruik van maaidorsers naar werkbreedte in % van het aantal bedrijven.

gebieden	bedr. met granen	maaidorsers	
		≤4 m	>4 m
Noordelijk zeekleigebied	1.426	81	19
Centraal zeekleigebied	2.193	73	27
Zuidwestelijk zeekleigebied	3.701	58	42
Lössgebied	159	90	10
Veenkoloniën	1.655	89	11
Noordelijk zandgebied	954	88	12
Rivierkleigebied	128	92	8
Oostel. en Centr. zandgeb.	289	90	10
Zuidelijk zandgebied	392	92	8
Totaal Nederland	10.897	74	26

Tabel 22. Gebruik van maaidorsers naar rechtsvorm van exploitatie in % van de bewerkte oppervlakte.

gebieden	gebruik van maaidorsers									
	≤ 4 m					> 4 m				
	bew. opp. in ha	eigen bedr.	combinaties	andere agrar. bedr.	loonbedr. of coöp.	bew. opp. in ha	eigen bedr.	combinaties	andere agrar. bedr.	loonbedr. of coöp.
N.zeekleig.	31.989	50	13	8	29	11.863	42	23	8	26
Centr. "	21.772	44	13	12	31	8.437	16	4	6	73
Z.W. "	40.661	38	18	2	41	27.075	13	9	2	76
Lössgebied	1.816	33	1	3	62	162	-	-	-	100
Veenkoloniën	17.199	34	16	10	40	2.999	22	4	7	67
N.zandgebied	7.792	28	8	12	52	1.243	9	2	2	88
Rivierkleig.	1.914	35	10	0	55	228	31	-	-	69
O.+C.zandg.	4.153	45	6	8	42	618	25	-	2	73
Z.zandgebied	4.280	29	6	1	64	919	13	-	-	87
Tot.Nederl.	131.576	41	14	7	38	53.544	20	11	4	65

maaidorser van een loonbedrijf of coöperatie.

In het noordelijk zeekleigebied hebben meer bedrijven de maaidorser in eigendom of mede-eigendom dan in de overige gebieden.

In tabel 23 is de verdeling van de bewerkte oppervlakte per maaidorser gegeven.

Uit tabel 23 blijkt dat een groot aantal maaidorsers slechts een kleine oppervlakte per jaar bewerkt. Van de machines met een werkbreedte van 4 m of minder in eigendom heeft 4% 75 ha of meer bewerkt. Van deze machines in mede-eigendom heeft 9% 75 ha of meer bewerkt.

Tabel 23. Bewerkte oppervlakte per maaidorser in % van het aantal machines in eigendom.

gebieden	aant. mach.	bewerkte oppervlakte in ha												
		0,01 -<5	5- <10	10- <15	15- <20	20- <25	25- <30	30- <40	40- <50	50- <75	75- <100	100- <125	125- <150	≥150
werkbreedte ≤4 m														
N.zeekleigeb.	430	0	1	5	5	8	8	20	16	25	9	1	1	-
Centr. "	509	2	8	16	16	18	10	15	9	4	2	-	-	0
Z.W. "	642	1	5	11	13	16	14	18	10	9	2	1	-	-
Lössgebied	35	6	6	23	11	6	6	14	14	11	3	-	-	-
Veenkoloniën	291	4	8	16	13	13	9	17	9	10	1	1	-	-
N.zandgebied	151	7	15	13	11	11	7	14	7	11	3	-	1	-
Rivierkleigeb.	33	3	3	21	18	21	3	12	9	9	-	-	-	-
O.+C.zandgeb.	94	5	5	17	13	15	10	16	6	12	1	-	-	-
Z.zandgebied	61	3	11	20	15	10	10	15	7	7	-	3	-	-
Tot.Nederland	2.246	2	6	13	12	14	10	17	10	11	3	1	0	0
Tot.mede-eig.	533	1	2	5	8	8	11	18	17	23	6	2	1	0
werkbreedte >4 m														
Totaal Nederl.	218	-	0	3	4	4	4	14	17	22	12	11	5	3
Tot.mede-eig.	76	-	-	-	4	1	-	11	7	28	26	12	8	4

Van de machines met een werkbreedte van meer dan 4 m in eigendom heeft 8% 125 ha of meer bewerkt. Van deze machines in mede-eigendom heeft 12% 125 ha of meer bewerkt.

4.4. Aardappelpootmachines en precisiezaaimachines

In tabel 24 is het gebruik van de aardappelpootmachines en precisiezaaimachines naar rechtsvorm van exploitatie gegeven.
Uit tabel 24 blijkt dat 57% van de oppervlakte aardappelen met een pootmachine van het eigen bedrijf wordt gepoot en 19% met een pootmachine in mede-eigendom (combinatie).
Het precisiezaaien gebeurt voor 67% in loonwerk en voor 29% met een zaaimachine in eigendom of mede-eigendom.
In tabel 25 is de verdeling van de bewerkte oppervlakte per aardappelpootmachine gegeven.
Uit tabel 25 blijkt dat 8% van de aardappelpootmachines in eigendom 30 ha of meer per jaar poot. In de gebieden, waar fabrieksaardappelen voorkomen, is dit percentage groter dan in de overige gebieden.
In tabel 26 is de verdeling van de bewerkte oppervlakte per precisiezaaimachine gegeven.

Tabel 24. Gebruik van aardappelpootmachines en precisiezaaimachines naar rechtsvorm van exploitatie in % van de bewerkte oppervlakte.

gebieden	aardappelpootmachine					precisiezaaimachine				
	bew. opp. in ha	eigen bedr.	combinaties	andere agrar. bedr.	loonbedr. of coöp.	bew. opp. in ha	eigen bedr.	combinaties	andere agrar. bedr.	loonbedr. of coöp.
N.zeekleigeb.	12.038	65	15	6	14	10.938	11	10	3	76
Centr. "	20.460	57	22	10	10	24.093	23	20	9	48
Z.W. "	20.268	43	25	4	29	35.758	16	15	2	67
Lössgebied	623	52	6	4	39	1.890	27	1	3	69
Veenkoloniën	27.600	59	20	4	17	8.016	7	3	3	86
N. zandgeb.	16.680	62	14	3	21	5.458	6	2	1	90
Rivierkleig.	409	46	15	5	34	1.692	13	9	2	77
O.+C.zandg.	5.508	72	12	3	13	2.019	6	2	1	91
Z.zandgebied	2.051	27	9	3	60	5.591	15	7	2	76
Tot.Nederl.	105.637	57	19	5	19	95.454	16	13	4	67

Tabel 25. Bewerkte oppervlakte per aardappelpootmachine in % van het aantal machines in eigendom.

gebieden	aant. mach.	bewerkte oppervlakte in ha												
		0,01 -<5	5- <10	10- <15	15- <20	20- <25	25- <30	30- <40	40- <50	50- <75	75- <100	100- <125	125- <150	≥150
N.zeekleigeb.	590	10	30	24	15	6	5	6	1	2	0	0	-	-
Centr. "	1.268	11	41	26	10	6	2	3	1	0	-	-	-	-
Z.W. "	955	27	34	20	7	5	3	2	2	1	0	-	-	-
Lössgebied	48	38	38	15	2	4	2	2	-	-	-	-	-	-
Veenkoloniën	911	1	16	30	19	12	7	7	3	3	1	1	0	-
N.zandgebied	605	1	16	30	21	12	9	5	3	3	1	-	-	0
Rivierkleigeb.	22	36	36	14	9	-	-	-	-	5	-	-	-	-
O.+C.zandgeb.	176	3	10	20	15	14	11	13	5	6	2	1	-	-
Z.zandgebied	65	28	28	25	5	3	8	3	-	-	2	-	-	-
Tot.Nederland	4.640	11	29	25	13	8	5	4	2	2	0	0	0	0
Tot.mede-eig.	944	2	10	15	17	17	12	15	6	5	1	0	-	-

Tabel 26. Bewerkte oppervlakte per precisiezaaimachine in % van het aantal machines in eigendom.

gebieden	aant. mach.	bewerkte oppervlakte in ha												
		0,01 -<5	5- <10	10- <15	15- <20	20- <25	25- <30	30- <40	40- <50	50- <75	75- <100	100- <125	125- <150	≥150
N. zeekleigeb.	81	2	22	22	20	9	4	12	2	1	4	-	-	1
Centr. "	431	1	20	28	16	17	6	7	1	3	0	0	-	-
Z.W. "	395	6	25	25	18	8	5	6	2	4	1	0	1	-
Lössgebied	34	6	12	18	18	3	3	15	9	12	3	-	-	3
Veenkoloniën	28	4	14	21	18	18	-	7	11	-	-	4	-	4
N.zandgebied	22	5	27	9	9	18	9	5	5	9	-	-	-	5
Rivierkleigeb.	15	-	20	27	20	7	-	-	13	13	-	-	-	-
O.+C.zandgeb.	9	33	22	-	-	11	-	22	-	11	-	-	-	-
Z. zandgebied	52	8	25	12	8	12	10	8	6	8	6	-	-	-
Tot.Nederland	1.067	4	22	24	16	12	5	7	3	4	1	0	0	0
Tot.mede-eig.	495	0	5	9	17	18	14	18	9	6	1	2	-	0

Uit tabel 26 blijkt dat 8% van de precisiezaaimachines in eigendom 40 ha of meer per jaar bewerkt. Van de machines in mede-eigendom zaait 18% 40 ha of meer per jaar.

5. AANTAL BEDRIJVEN MET GEBRUIK VAN WERKTUIGEN

Het gebruik van werktuigen is in % van het aantal bedrijven gegeven. Voor de trekkers, wagens enz. is hierbij uitgegaan van het totaal aantal geënquêteerde bedrijven. Voor de werktuigen die bestemd zijn voor een bepaald gewas, is uitgegaan van de bedrijven met aardappelen, suikerbieten of granen.

5.1. Trekkers

In tabel 27 is een overzicht gegeven van het aantal bedrijven met gebruik van trekkers.

Tabel 27. Bedrijven met gebruik van trekkers in eigendom (incl. mede-eigendom) en naar pk-klasse in % van het aantal bedrijven.

gebieden	aantal bedr.	bedr. met gebruik van				aantal bedr.	bedr.met trekkers in pk-klasse			
		geen eigen trekker	1 trekker	2 trekkers	≥3 trekkers		t/m 50	51-70	71-100	≥100
Noordel.zeekleig.	1.442	4	9	33	54	1.388	93	64	40	4
Centr. zeekleig.	2.522	3	8	41	48	2.448	91	66	29	1
Z.W. zeekleigeb.	3.828	7	16	39	38	3.560	90	61	33	2
Lössgebied	165	4	31	43	22	159	86	57	18	-
Veenkoloniën	1.730	4	41	39	17	1.664	85	48	12	0
Noordel.zandgeb.	1.036	4	44	40	13	997	78	53	13	1
Rivierkleigebied	145	12	12	39	37	127	92	64	30	-
O. en C.zandgeb.	320	8	31	39	21	294	82	57	15	0
Zuidel.zandgebied	523	10	36	34	20	473	85	45	18	1
Tot.Nederland	11.711	5	21	39	35	11.110	88	59	27	2

Uit tabel 27 blijkt dat 35% van de bedrijven over 3 of meer trekkers beschikt. In de veenkoloniën én de zandgebieden is dit percentage belangrijk lager. Van het aantal bedrijven heeft 5% geen en 21% 1 eigen trekker.
Ca. 90% van het aantal bedrijven heeft een of meer trekkers van 50 pk of minder. In het noordelijke en zuidwestelijk zeekleigebied komen relatief meer bedrijven voor met trekkers van 100 pk en meer.

5.2. Werktuigen in eigendom

In bijlage 7.2. is het aantal bedrijven met gebruik van werktuigen gegeven in % van het aantal bedrijven. Het aantal werktuigen per bedrijf is niet bekend. Het gebruik van werktuigen is onderscheiden naar eigendom, mede-eigendom of combinatie en naar loonbedrijven, coöperaties en andere agrarische bedrijven. In tabel 28 is een overzicht gegeven van het percentage bedrijven met het gebruik van werktuigen in eigendom. De werktuigen die op minder dan 5% van het

aantal bedrijven worden gebruikt, zijn in deze tabel buiten beschouwing gebleven.

Tabel 28. Gebruik van werktuigen in eigendom in % van het aantal bedrijven.

	N. zee-kl.g.	C. zee-kl.g.	Z.W. zee-kl.g.	Löss-geb.	Veen-kol.	N. zand-geb.	Riv. klei-geb.	O.+C. zand-geb.	Z. zand-geb.	Ne-der-land
Algemeen										
aantal bedr. (=100%)	1.442	2.522	3.828	165	1.730	1.036	145	320	523	11.711
trekk.met 3 of 4 wielen	95	95	89	95	94	95	83	88	88	92
loswagens ≤ 4 ton	20	25	14	46	5	8	23	11	31	17
kipwagens 3-<6 ton	57	47	51	58	52	45	40	50	25	49
" 6-<10 ton	12	26	13	3	2	2	13	5	7	13
aangedreven eggen	36	35	29	7	2	0	32	4	7	23
grondontsmett.mach.	4	2	0	-	24	28	-	22	1	8
landbouwsp. <12 m	6	9	8	56	2	8	19	8	36	9
" 12-<20 m	40	38	29	19	39	40	28	34	15	34
" ≥ 20 m	0	14	4	2	6	7	1	11	2	7
kunstmeststr. ≤1100 l	87	90	83	86	86	88	73	81	81	85
Aardappelen										
aantal bedr. (=100%)	1.045	2.285	2.862	116	1.714	1.035	75	296	334	9.762
aard.pootmach.halfaut.	15	9	5	10	0	2	5	3	5	6
" aut. 2 en 3 r	30	31	19	17	36	36	20	35	13	28
" aut. 4-rijig	18	19	10	11	17	20	7	23	4	15
aard.rooimach.eenrijig	32	25	15	30	28	31	28	44	14	25
" tweerijig	7	13	12	3	1	2	4	3	3	8
aard.sorteermachines	44	55	18	53	3	7	45	18	15	26
Suikerbieten										
aantal bedr. (= 100%)	1.220	2.361	3.690	161	1.343	862	135	191	469	10.432
precisiezaaim. ≤6rijig	6	18	10	17	1	1	14	6	14	10
bietenrooier eenrijig	7	13	10	9	4	3	10	4	8	9
Granen										
aantal bedr. (=100%)	1.426	2.193	3.701	159	1.655	954	128	289	392	10.897
maaidorser ≤ 4 m	30	23	17	22	17	14	26	33	18	21
opraappersen	41	17	14	16	19	11	15	23	13	19

Uit tabel 28 blijkt dat de volgende werktuigen op meer dan 20% van het aantal bedrijven in eigendom wordt geëxploiteerd:

trekkers 3 of 4 wielen	(83-95%)
kipwagens 3-<6 ton	(25-58%)
aangedreven eggen	(0-36%)
landbouwspuiten 12-<20 m	(15-40%)
kunstmeststrooiers ≤1100 liter	(73-90%)

aardappelpootmachines aut. twee- en drierijig (13-36%)
aardappelrooimachines eenrijig (14-44%)
aardappelsorteermachines (3-55%)
maaidorsers ≤ 4 m (17-33%)
De variatie tussen de gebieden is tussen haakjes weergegeven.

5.3. Werktuigen in mede-eigendom

In tabel 29 is een overzicht gegeven van het percentage bedrijven met het gebruik van werktuigen in mede-eigendom of combinatie. Ook hier zijn de werktuigen die op minder dan 5% van het aantal bedrijven voorkomen, buiten beschouwing gebleven.

Tabel 29. Gebruik van werktuigen in mede-eigendom of combinatie in % van het aantal bedrijven.

	N. zee-kl.g.	C. zee-kl.g.	Z.W. zee-kl.g.	Löss-geb.	Veen-kol.	N. zand-geb.	Riv. klei-geb.	O.+C. zand-geb.	Z. zand-geb.	Neder-land
Algemeen										
aantal bedr. (=100%)	1.442	2.522	3.828	165	1.730	1.036	145	320	523	11.711
trekk.met 3 of 4 wielen	9	9	9	2	8	8	7	8	5	8
kipwagens 3-<6 ton	6	4	6	1	9	8	3	7	2	6
aangedreven eggen	9	8	9	2	1	0	4	-	2	6
landbouwsp.12-<20 m	9	10	8	2	17	11	7	9	5	10
kunstmeststr.≤1100 l	4	4	7	5	9	6	6	9	7	6
Aardappelen										
aantal bedr. (=100%)	1.045	2.285	2.862	116	1.714	1.035	75	296	334	9.762
aard.pootm.aut.2 en 3 r	5	8	6	5	8	6	4	7	2	6
aard.pootm.aut.4rijig	9	12	12	3	8	7	8	9	4	10
aard.rooim.eenrijig	10	14	10	7	18	12	8	14	5	12
aard.rooim.tweerijig	6	14	14	-	1	1	4	0	3	8
Suikerbieten										
aantal bedr. (=100%)	1.220	2.361	3.690	161	1.343	862	135	191	469	10.432
precisiezaaim.≤6rijig	4	16	12	2	1	0	10	3	4	9
bietenrooim. eenrijig	3	6	6	-	3	2	4	1	3	5
Granen										
aantal bedr. (=100%)	1.426	2.193	3.701	159	1.655	954	128	289	392	10.897
maaidorsers ≤4 m	10	9	11	2	14	7	10	8	4	10
opraappersen	12	6	9	2	10	5	10	4	5	8

Uit tabel 29 blijkt, dat de volgende werktuigen op 10% of meer van het aantal bedrijven in mede-eigendom worden geëxploiteerd:

landbouwspuiten 12-<20 m (2-17%)
aardappelpootmachines automatisch 4-rijig (3-12%)
aardappelrooimachines 1-rijig (5-18%)
maaidorsers ≤4 m (2-14%)

Procentueel komt de mede-eigendom minder voor in het lössgebied en het zuidelijke zandgebied.

5.4. Werktuigen van loonbedrijven

In tabel 30 is een overzicht gegeven van het percentage bedrijven met het gebruik van werktuigen van loonbedrijven, coöperaties of van andere agrarische bedrijven.

Tabel 30. Gebruik van werktuigen van loonbedrijven, coöperaties of andere agrarische bedrijven in % van het aantal bedrijven.

	N. zee-kl.g.	C. zee-kl.g.	Z.W. zee-kl.g.	Löss-geb.	Veen-kol.	N. zand-geb.	Riv. klei-geb.	O.+C. zand-geb.	Z. zand-geb.	Neder-land
Algemeen										
aant.bedr.(=100%)	1.442	2.522	3.828	165	1.730	1.036	145	320	523	11.711
trekk.met 3/4 w.	93	83	88	95	96	96	88	88	94	90
opraapwagens	9	2	1	10	5	22	14	14	6	6
loswagens	18	3	4	28	3	5	19	24	21	7
kipwagens	35	15	38	18	32	36	11	11	8	29
aangedreven eggen	14	7	14	1	2	1	9	3	3	9
grondontsm.mach.	16	10	2	1	54	44	1	9	1	17
landbouwspuiten	38	18	43	14	30	26	30	31	37	32
kunstmeststr.	3	3	8	10	5	4	12	9	16	6
Aardappelen										
aant.bedr.(=100%)	1.045	2.285	2.862	116	1.714	1.035	75	296	334	9.762
aard.pootmachines	25	19	47	47	24	27	47	22	55	31
aard.rooimachines	41	31	49	57	52	52	40	39	61	45
aard.sort.mach.	7	10	7	3	2	2	15	3	8	6
Suikerbieten										
aant.bedr.(=100%)	1.220	2.361	3.690	161	1.343	862	135	191	469	10.432
prec.zaaimachines	87	57	73	80	94	92	78	116[1]	86	77
bietenrooimach.	84	60	75	86	90	88	67	81	83	76
Granen										
aant.bedr.(=100%)	1.426	2.193	3.701	159	1.655	954	128	289	392	10.897
maaidorsers	52	66	71	76	69	79	62	59	80	68
opraappersen	37	52	65	77	69	78	60	49	70	60
veldhakselaars	13	6	10	25	1	5	27	32	35	10
strohakselaars	5	4	9	4	2	3	2	1	1	5

[1] ook andere gewassen dan bieten met precisiezaaimachines gezaaid.

Uit tabel 30 blijkt dat op 30% of meer van het aantal bedrijven derden werkzaamheden verrichten met de volgende werktuigen:

trekkers met 3 of 4 wielen	(83-96%)
landbouwspuiten	(14-43%)
aardappelpootmachines	(19-55%)
aardappelrooimachines	(31-61%)
precisiezaaimachines	(57-94%)
bietenrooimachines	(60-90%)
maaidorsers	(52-80%)
opraappersen	(37-78%)

Procentueel wordt in het Centrale Zeekleigebied de loonwerker wat minder bij de werkzaamheden ingeschakeld.

6. VERKAVELING EN GEBOUWEN

In de structuurenquête wordt onder een kavel een stuk bouwland verstaan, dat behoort tot het bedrijf en dat rondom omsloten wordt door land van een ander. Tot land van een ander wordt onder meer gerekend een spoorweg, verkeersweg, kanaal en dergelijke.
Aan elkaar grenzende stukken bouwland, welke tot hetzelfde bedrijf behoren, doch gescheiden zijn door sloten en/of paden, worden als één kavel beschouwd. Een kavel omvat een of meer percelen.

6.1. Aantal kavels en ontsluiting

In tabel 31 is een overzicht gegeven van het aantal kavels per bedrijf en de ontsluiting van de kavels door verharde wegen. Onder verharde wegen worden de openbare wegen en bedrijfswegen verstaan, die zijn voorzien van een aaneengesloten verharding of van twee verharde rijstroken, zodat bij vrijwel elke weersgesteldheid afvoer van produkten mogelijk is.

Tabel 31. Bedrijven naar aantal kavels en percentage bouwland ontsloten door een verharde weg in % van het aantal bedrijven.

gebieden	aantal bedrijven	aant.kavels			% ontsloten bouwland				
		1-2	3-5	≥6	≥80	60-<80	40-<60	20-<40	<20
Noordelijk zeekleigebied	1.442	30	43	27	36	16	15	17	16
Centraal zeekleigebied	2.522	87	10	3	71	4	6	8	10
Zuidwestelijk zeekleigebied	3.828	24	44	32	82	7	4	3	4
Lössgebied	165	11	31	58	84	4	2	4	6
Veenkoloniën	1.730	13	41	45	57	15	10	9	9
Noordelijk zandgebied	1.036	26	39	35	51	15	15	10	9
Rivierkleigebied	145	28	43	28	77	9	4	6	5
Oostelijk en Centraal zandgebied	320	34	46	20	69	8	6	6	11
Zuidelijk zandgebied	523	16	29	55	45	15	15	13	13
Totaal Nederland	11.711	37	35	28	65	10	8	8	9

Uit tabel 31 blijkt dat 37% van het aantal bedrijven 1 of 2 kavels heeft. In het centrale zeekleigebied is de verkaveling zeer gunstig.
In het lössgebied en het zuidelijke zandgebied heeft meer dan 50% van het aantal bedrijven 6 of meer kavels.
Op 65% van het aantal bedrijven is 80% of meer van het bouwland ontsloten door een verharde weg.
In het noordelijke zeekleigebied en het zuidelijke zandgebied is de ontsluiting ongunstiger dan in de overige gebieden.

6.2. Ploegpercelen en detailontwatering

Een ploegperceel is een stuk grond, dat bij de algemene grondbewerking als een eenheid wordt beschouwd; het ploegen kan er zonder onderbreking worden uitgevoerd. Hierbij is het niet van belang dat op een ploegperceel twee of meer gewassen worden verbouwd of de grondbewerking op verschillende tijdstippen plaatsvindt.

De ontwateringstoestand van de grond kan onder normale weersomstandigheden onvoldoende zijn doordat een buizendrainagesysteem ontbreekt of onvoldoende werkt door b.v. verstopping, ondiepe ligging of te grote onderlinge afstand van de drainreeksen. Daarnaast kan het waterpeil in de sloten zo hoog zijn, dat een drainagesysteem niet kan werken.

Bij de beoordeling van de ontwateringstoestand is rekening gehouden met de te verbouwen gewassen. De aardappelteelt stelt b.v. hogere eisen dan de graanverbouw.

In tabel 32 zijn de bedrijven ingedeeld naar de oppervlakte van de ploegpercelen van 4 ha en groter. Daarnaast is een overzicht gegeven van de toestand van de detailontwatering.

Tabel 32. Bedrijven naar het aantal ploegpercelen van 4 ha en groter en de ontwateringsbehoefte in % van het aantal bedrijven.

gebieden	aantal bedrijven	in % van de oppervlakte bouwland						
		opp. ploegperc. 4 ha en groter			opp. met onvoldoende detailontwatering			
		>66	33-66	<33	geen	>0-<33	33-66	>66
Noordelijk zeekleigebied	1.442	53	20	27	49	27(22)	14(13)	10(8)
Centraal zeekleigebied	2.522	94	2	3	77	12(11)	6 (6)	5(4)
Zuidwestel. zeekleigebied	3.828	78	14	8	65	22(19)	9 (8)	5(4)
Lössgebied	165	51	16	33	69	30 (7)	- -	1(-)
Veenkoloniën	1.730	57	24	19	79	17(10)	2 (1)	2(1)
Noordelijk zandgebied	1.036	53	28	19	72	20 (9)	6 (4)	3(1)
Rivierkleigebied	145	75	16	9	70	23(16)	4 (3)	3(1)
Oostel. en Centr.zandgebied	320	70	15	15	80	10 (3)	4 (2)	6(3)
Zuidelijk zandgebied	523	47	24	28	55	34(20)	7 (3)	4(2)
Totaal Nederland	11.711	71	15	14	68	20(15)	7 (6)	5(4)

( ) 66% of meer van de totale oppervlakte bouwland met onvoldoende detailontwatering kan worden gedraineerd bij de bestaande hoofdontwatering.

Uit tabel 32 blijkt dat op 71% van het aantal bedrijven 66% of meer van de oppervlakte bouwland ligt in ploegpercelen van 4 ha en groter. Deze situatie is in het centrale en zuidwestelijke zeekleigebied gunstiger dan in de overige gebieden.

Van het aantal bedrijven heeft 68% geen moeilijkheden met de ontwatering. In

het noordelijk zeekleigebied is de oppervlakte met onvoldoende ontwatering belangrijk groter dan in de overige gebieden.
De bedrijven in de zeekleigebieden kunnen in de regel draineren zonder aanpassing van de hoofdontwatering.

6.3. Opslagruimte voor granen

In tabel 33 is een indeling gegeven van de capaciteit van de opslagruimte voor granen en naar de wijze van drogen.

Tabel 33. Bedrijven met granen naar droogsysteem en opslagcapaciteit van granen in % van het aantal bedrijven met opslagruimte.

gebieden	bedrijven met		indeling naar drooginstallatie en capaciteit in tonnen											
	granen	op-slag-ruimte	drogen met verwarmde lucht				drogen zonder verwarmde lucht				zonder drooginstallatie			
			<50	50-<100	100-<200	≥200	<50	50-<100	100-<200	≥200	<50	50-<100	100-<200	≥200
N.zeekleigeb.	1.426	572	1	2	19	25	1	6	17	11	3	4	8	3
C.zeekleigeb.	2.193	282	5	11	37	13	3	7	15	1	1	5	2	0
Z.W.z.kl.geb.	3.701	293	9	14	28	11	2	13	10	2	2	4	3	1
Lössgebied	159	29	-	7	7	7	3	10	17	-	17	14	10	7
Veenkoloniën	1.655	306	1	3	13	8	9	18	19	4	10	11	5	1
N.zandgebied	954	160	1	3	4	2	10	29	8	1	24	13	4	1
Rivierkl.geb.	128	14	14	14	14	14	-	-	-	-	14	7	14	7
O.+C.zandgeb.	289	46	7	9	26	22	2	7	13	2	-	4	4	4
Zuid.zandgeb.	392	34	9	18	15	15	3	6	3	3	9	9	6	6
Tot.Nederland	10.897	1.734	3	6	21	15	4	12	14	5	6	7	5	2

Uit tabel 33 blijkt dat 1.734 bedrijven over opslagruimte voor granen beschikken. In totaal kan 45% van het aantal bedrijven met opslagruimte drogen met verwarmde lucht, 35% zonder verwarmde lucht en 20% heeft geen drooginstallatie. In totaal heeft 62% van het aantal bedrijven een opslagruimte voor 100 ton of meer.
In het lössgebied, de veenkoloniën en het noordelijk zandgebied komt het drogen met verwarmde lucht relatief minder voor.

6.4. Opslagruimte voor aardappelen en stroomvoorziening

De opslagruimte voor aardappelen heeft alleen betrekking op de vorstvrije opslag van aardappelen, bestemd voor aflevering. Bewaarplaatsen voor eigen pootgoed zijn buiten beschouwing gebleven.
In tabel 34 is een indeling gegeven naar de capaciteit van de opslagruimte voor aardappelen.

Tabel 34. Bedrijven naar opslagcapaciteit in % van het aantal bedrijven met permanente opslag van aardappelen.

gebieden	bedrijven met		indeling naar capac. in tonnen				
	aardap-pelen	perm. opslag	<150	150-<250	250-<500	500-<1000	≥1000
Noordelijk zeekleigebied	1.045	555	9	16	41	27	6
Centraal zeekleigebied	2.285	1.809	8	14	43	29	6
Zuidwestelijk zeekleigebied	2.862	1.839	18	24	36	17	5
Lössgebied	116	83	30	25	30	11	4
Veenkoloniën	1.714	24	58	13	8	13	8
Noordelijk zandgebied	1.035	53	53	21	13	11	2
Rivierkleigebied	75	27	41	26	22	11	-
Oostel. en Centr. zandgebied	296	25	32	24	36	-	8
Zuidelijk zandgebied	334	93	20	20	29	19	11
Totaal Nederland	9.762	4.508	14	19	39	23	6

Uit tabel 34 blijkt dat 4.508 bedrijven over een opslagruimte voor aardappelen beschikken. Dit is ongeveer 46% van het aantal bedrijven met aardappelen. De verschillen per gebied zijn echter groot. In de gebieden met fabrieksaardappelen komen weinig bedrijven met opslagruimte voor. In het centrale zeekleigebied beschikt ca. 80% van het aantal bedrijven met aardappelen over een permanente opslagruimte.
In de zeekleigebieden komt een opslagruimte van 250-<500 ton relatief het meest voor.
In tabel 35 is een overzicht gegeven van de krachtstroomvoorziening op de bedrijven met aardappelen.

Uit tabel 35 blijkt dat 23% van het aantal bedrijven met aardappelen over onvoldoende of geen krachtstroom beschikt. In het rivierkleigebied is dit 10% en in de veenkoloniën 28%.
Op de bedrijven met aardappelen zonder opslag op het eigen bedrijf beschikt 26% over onvoldoende of geen krachtstroom. In het rivierkleigebied is dit 12% en in het zuidelijk zandgebied 31%.
In het oostelijke, centrale en zuidelijke zandgebied heeft 80% van het aantal bedrijven met aardappelen het hoofdbedrijfsgebouw in eigendom. In het centrale zeekleigebied is dit 35%.
De krachtstroomvoorziening houdt geen verband met de eigendomssituatie van het hoofdbedrijfsgebouw. In beide gevallen beschikt 23% van de bedrijven over onvoldoende of geen krachtstroom.

Tabel 35. Bedrijven naar eigendom of pacht van het hoofdbedrijfsgebouw en naar stroomvoorziening in % van het aantal bedrijven met aardappelen.

gebieden	bedr. met aard.	hoofdbedrijfsgebouw				bedr.met aard. zonder opslag eig.bedr.	hoofdbedrijfsgebouw			
		eigendom		pacht			eigendom		pacht	
		krachtstr.		krachtstr.			krachtstr.		krachtstr.	
		vold.	onv./ geen	vold.	onv./ geen		vold.	onv./ geen	vold.	onv./ geen
N.zeekleigeb.	1.045	50	10	33	7	490	52	14	29	5
Centr. "	2.285	27	8	50	15	476	26	8	56	10
Z.W. "	2.862	56	13	24	7	1.023	48	20	23	9
Lössgebied	116	52	8	34	7	33	45	18	33	3
Veenkoloniën	1.714	51	19	21	9	1.690	50	20	21	9
Noord.zandgeb.	1.035	49	19	24	8	982	48	20	24	8
Rivierkl.geb.	75	65	9	24	1	48	65	10	23	2
O.+C.zandgeb.	296	69	11	15	6	271	69	11	15	5
Zuid.zandgeb.	334	60	20	14	6	241	55	24	14	7
Tot.Nederland	9.762	47	14	30	9	5.254	49	18	25	8

7. SUMMARY AND CONCLUSIONS

In the Netherlands, in May 1975, an inquiry was held into the structure of agricultural holdings having at least 70 "standard farm units" (sfu)* and 15 hectares of cultivated land. Of the total number of sfu on a holding, 60% or more had to be brought in by rotation crops. From November 1975 to March 1976 an additional inquiry was held. Examples of the used forms are given in Annex 8.1. As rotation crops are considered: cereals, pulse crops, cash crops, arable and horticultural crops for seed production, tuber and root crops, green fodder and green manure crops, vegetables in the open, flower bulbs and ley. In table 36 data are given according to the various production areas. This table shows that the average share of rotation crops per holding varies from 29-50 hectares, mainly depending on production region. Cereals and tuber and root crops together cover 80% of the cropping plan. In the south-western seaclay region and the southern sandy region this is approx. 70% and in the loess, peat soils and northern sand regions over 90%.

Yield levels of all crops are higher in the central seaclay area than the Dutch average.

Little over 80% of the farms are run as a private holding, with hardly any differences between the production areas.

The use of labour is on the average 2.0 fully employed workers on each holding in the seaclay areas; the average of all areas is 1.8 people. The average area of cultivated land per worker is 21 hectares, which goes up to 27 hectares in the northern seaclay area. In the central seaclay area and the southern sand area this average is only 17 hectares.

Compared with the average, the percentage of holdings with 130 standard farm units per worker is higher in the south-western and central seaclay areas.

Machinery with large capacity (e.g. combine harvesters up to 6 m cut) are more to be found in the south-western and central seaclay area than in other parts of the Netherlands.

Parcelling is very good in the central seaclay region. Infrastructure, drainage and parcelling in the northern seaclay area is below the average.

Especially holdings in the seaclay and loess areas have their own potato store. Storage of cereals on farms is important in the northern seaclay area.

---

*A standard farm unit (sfu) is a device for measuring the size of agricultural production on a basis of factor input. One sfu is a certain amount of calculated factor costs per hectare of crops or per unit of species of animals in a base period, given an efficient level of farm management under normal circumstances.

Tabel 36. Data obtained from an inquiry held into the structure of agricultural holdings in the Netherlands in 1975/1976.

area	north. sea clay	centr. sea clay	south-western seaclay	loess	peat soils	north. sand	river clay	east+ centr. sand	south-ern sand	total
number of holdings	1,442	2,522	3,828	165	1,730	1,036	145	320	523	11,711
rotation crops										
in ha per holding	49.7	34.4	36.0	28.7	33.9	32.3	33.1	41.7	28.6	36.4
as % of cultivated land	94	98	92	90	98	96	87	94	90	95
cropping plan in %										
cereals	47	29	35	41	34	27	38	35	28	35
pulse crops	0	1	5	0	0	-	1	0	0	2
cash crops	12	1	4	0	0	0	0	0	1	4
agr. and hort. seed production	3	5	7	1	1	1	8	1	4	4
tuber and root crops	32	51	37	51	61	66	39	51	38	45
green fodder and green manure crops	1	0	2	6	0	1	6	9	8	2
vegetables in the open	2	8	8	2	1	1	8	1	19	5
flower bulbs	0	2	1	0	0	0	-	0	1	1
ley	3	2	1	0	4	6	1	2	1	2
yield level per hectare as a % of the number of holdings										
≥ 25 tons of seed potatoes	37	50	39	-	28	33	17	8	37	44
≥ 35 tons of ware potatoes	25	65	66	51	18	14	16	10	64	59
≥ 35 tons of starch potatoes	65	50	-	-	59	53	50	47	50	57
≥ 45 tons of sugar beet	40	84	58	14	36	25	34	35	42	54
≥ 5.0 tons of winter wheat	64	75	45	22	35	7	27	11	22	53
legal status of the holdings (%)										
corporation	1	4	1	2	0	0	5	6	4	2
private holding of the farmer	83	77	80	84	87	87	84	79	84	82
partnership or other cooperation	16	18	19	15	13	12	10	14	12	16
use of labour										
employees per holding (fully employed)	1.97	2.00	1.84	1.58	1.49	1.56	1.63	1.81	1.82	1.81
hectares of cult.land per employee	26.7	17.6	21.3	20.1	23.2	21.4	23.4	24.4	17.5	21.3
% of holdings with ≥ 130 sfu per employee	49	50	41	22	31	31	38	38	39	41
use of machinery[1] as % of the number of holdings										
potato harvester, two rows	34	58	76	26	11	14	40	6	56	44
sugar beet harvester, six rows	57	60	57	53	14	6	53	45	35	47
combine > 4 m	19	27	42	10	11	12	8	10	8	26
parcelling and drainage as % of the number of holdings										
1 or 2 parcels	30	87	24	11	13	26	28	34	16	37
sufficient drainage	49	77	65	69	79	72	70	80	55	68
storage capacity as % of the number of holdings										
potatoes	53	79	64	72	1	5	36	8	28	46
cereals	40	13	8	18	18	17	11	16	9	16

[1]incl. machinery of contract worker

8.1. Enquêteformulieren landbouwtelling en structuurenquête

MODEL 2

Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg
Hoofdafdeling Landbouwstatistieken

BESTEMD VOOR C.B.S.

LANDBOUWTELLING MEI 1975

Beschrijvingsbiljet vastgesteld door de Minister van Landbouw en Visserij *(art. 25 van de Landbouwwet)*

A. BIJZONDERE BEDRIJFSGEGEVENS

	rubr.	jaar	code
Leeftijd bedrijfshoofd	012		

Hoofdberoep: _____

Nevenberoep: _____

hier niets invullen

Rechtspositie van het bedrijfshoofd — rubr. 014 — code — code

Is het bedrijfshoofd een natuurlijk persoon?
ja = 01 neen = 02

Zo ja, heeft hij de dagelijkse leiding van het bedrijf? ja = 03 neen = 04

Werkzaamheden buiten bedrijf — rubr. 016 — code — code

Verricht het bedrijfshoofd, die zelf het bedrijf leidt, ook nog betaalde werkzaamheden buiten het land- en tuinbouwbedrijf? ja = 01 neen = 02

Zo ja, in de land- of tuinbouw jacht, bosbouw, visserij:
in loondienst . = 03
zelfstandig . . = 04
in een andere economische sector:
in loondienst . = 05
zelfstandig . . = 06

Agrarische schoolopleiding — rubr. 018 — code — code

Land- en/of tuinbouwopleiding van degene die de dagelijkse leiding heeft:
universitaire . = 01 lagere . . . . = 04
hogere . . . = 02 geen . . . . = 05
middelbare . = 03

Boekhouding

Wordt in 1975 door het bedrijf een boekhouding bijgehouden:
door een boekhoudbureau van één der standsorganisaties . . . . . = 06
door een ander boekhoudbureau, particulier of door U zelf . . . . = 07
Geen boekhouding . . . . . = 08

Landbouwcoöperaties — rubr. 030 — code — code

Maakt het bedrijf gebruik van een coöperatie voor: zijn bevoorrading. . . . . = 01
de afzet van zijn produkten = 02

rubr. 032 — code — code

materiaal/landbouwinstall. = 03
andere te verlenen diensten = 04
Niet van toepassing . . . . . = 05

Contractuele bindingen — rubr. 034 — code 00 — code

Heeft het bedrijf in 1975 (een) contract(en) voor de afzet van zijn produkten met één of meer andere ondernemingen?
ja = 06 neen = 07

Zo ja, voor welke van onderstaande produkten en voor welk deel van de produktiewaarde? *(percentage-indeling hiernaast)*

	rubr.	Hetgeen van toepassing omkringen t/m 50%	51 – 90%	91 – 100%
Aardappelen	036	11	21	31
Granen	038	12	22	32
Groenten en fruit	050	13	23	33
Runderen	052	14	24	34
Melk- en zuivelprodukten	054	15	25	35
Varkens	056	16	26	36
Pluimvee	058	17	27	37
Eieren *(incl. broedeieren)*	070	18	28	38

B. VEESTAPEL.

Opgeven alle op Uw bedrijf aanwezige dieren *(dus ook contractdieren)* excl. ingeschaard vee. Ingeschaard vee door de eigenaar op te geven.

		rubr.	Aantal
RUNDVEE	Jongvee *(geen mest- of weidevee)*:		
	jonger dan 1 jaar: vrouwelijk	101	
	mannelijk	103	
	1-2 jaar: vrouwelijk	105	
	mannelijk	107	
	2 jaar en ouder *(vrouwelijk)*	109	
	Melk- en kalfkoeien	121	
	Stieren voor de fokkerij 2 jaar en ouder	123	
	Mestkalveren	125	
	Ander jongvee voor de mesterij:		
	jonger dan 1 jaar: vrouwelijk	127	
	mannelijk *(incl. ossen)*	129	
	1-2 jaar: vrouwelijk	141	
	mannelijk *(incl. ossen)*	143	
	2 jaar en ouder: vrouwelijk	145	
	mannelijk *(incl. ossen)*	147	
	Mest- en weidevee 2 jaar en ouder	149	
	Totaal rundvee _____		
VARKENS	Biggen tot 20 kg: nog bij de zeug	161	
	niet meer bij de zeug	163	
	Mestvarkens: 20–50 kg	165	
	50 kg en meer	167	
	Fokvarkens:		
	opfokzeugjes en -beertjes 20–50 kg	169	
	opfokzeugen 50 kg en meer *(niet gedekt)*	181	
	gedekte, niet kennelijk drachtige en kennelijk drachtige zeugen	183	
	zeugen bij de biggen	185	
	overige fokzeugen	187	
	opfokberen 50 kg en meer *(nog niet dekrijp)*	189	
	dekrijpe beren	210	
	Totaal varkens _____		
PAARDEN *(incl. pony's)*	Jonger dan 3 jaar	230	
	3 jaar en ouder: landbouwpaarden	232	
	overige paarden	234	
	Totaal paarden _____		
SCHAPEN	Lammeren	236	
	Overige schapen	238	
	Totaal schapen _____		
KIPPEN	Slachtkuikens	250	
	Leghennen: jonger dan 5 maanden *(incl. kuikens voor de leg)*	252	
	5 maanden en ouder	254	
	Totaal kippen _____		
	Totale mestcapaciteit slachtkuikens	256	
EENDEN	Jonge eenden voor de slacht	270	
	Eenden *(incl. kuikens)* bestemd voor de leg	272	
	Totaal eenden _____		
KALKOENEN	Jonge kalkoenen voor de slacht	274	
	Kalkoenen bestemd voor broedeierenproduktie: jonger dan 7 maanden	276	
	7 maanden en ouder	278	
	Totaal kalkoenen _____		
	Overig pluimvee *(w.o. ganzen en parelhoenders)*	290	
	TOTAAL *(rubr. 101 t/m 290)*	292	

407400F

C. TUINBOUW OPEN GROND *(gemeten maat)*

GROENTEN open grond	rubr.	ha	a
Aardbeien	298		
Asperges	301		
Erwten *(groen te oogsten)*	303		
Sluitkool, vroege	305		
Tuinbonen	307		
Poot- en plantuien	309		
Zilveruitjes	321		
Zaai-uien	323		
Augurken	325		
Bloemkool	327		
Knolselderij	329		
Peen, *(A'damse bak en Nantes)*	341		
Winterpeen	343		
Prei	345		
Sluitkool, herfst- en bewaar-	347		
Spruitkool	349		
Stok- en stamslabonen	361		
Witlofwortel	363		
Kropsla	365		
Spinazie	367		
Overige groenten	369		
Totaal (rubr. a)		ha	a
PIT- EN STEENVRUCHTEN			
Appelen: jonger dan 1 jaar	381		
1 jaar en ouder	383		
Peren: jonger dan 1 jaar	385		
1 jaar en ouder	387		
Overige pit- en steenvruchten	389		
KLEIN FRUIT	410		
TUINBOUWZADEN	412		
BLOEMKWEKERIJGEWASSEN open grond	414		
BOOMKWEKERIJGEWASSEN open grond	416		
VASTE PLANTEN open grond	418		
BLOEMBOLLEN EN -KNOLLEN			
Hyacinten	430		
Tulpen	432		
Narcissen	434		
Gladiolen	436		
Lelies	438		
Overig bijgoed	450		
TOTAAL *(overbrengen naar H, rubr. 816)*	b		

D. VRUCHTOPVOLGING GROENTEN OPEN GROND

	rubr.	ha	a
Groenten open grond in vruchtopvolging met:			
tuinbouwgewassen	452		
andere gewassen	454		
Totaal *(zie C, rubr. a)*	a		

E. TUINBOUW ONDER GLAS *(gemeten maat)*

GROENTEN onder glas	rubr.	m²
Tomaten: verwarmd [1])	472	
koud	474	
Komkommers: verwarmd [1])	476	
koud	478	
Aardbeien: verwarmd [1])	490	
koud	492	
Paprika: verwarmd [1])	494	
koud	496	
Augurken: verwarmd [1])	498	
koud	501	
Overige groenten *(incl. meloenen)*: verwarmd [1])	503	
koud	505	
FRUIT onder glas	507	
BLOEMKWEKERIJGEWASSEN onder glas		
Rozen	521	
Anjers: grootbloemige	523	
tros-	525	
Chrysanten *(snijbloemen)*	527	
Gerbera's	529	
Anthuriums *(snijbloemen)*	541	
Snijgroen	543	
Potplanten	545	
Perkplanten	547	
Overige bloemkwek. gew.	549	
BOOMKWEKERIJGEWASSEN onder glas	561	
VASTE PLANTEN onder glas	563	
TOTAAL in m²	a	
TOTAAL in ha en a *(overbrengen naar H, rubr. 818)*	b	ha / a
Waarvan:		
plat glas	565	
staand glas verwarmd met vaste installaties:		
aardgas	567	
lichte olie	569	
zware olie	581	
met verplaatsbare install.	583	
staand glas koud	585	

[1]) Incl. verplaatsbare installatie.

F. CHAMPIGNONTEELT

	rubr.	
Aantal cellen	587	st
Totale teeltoppervlakte	589	m²

AANTEKENINGEN D.B.H.

	ha	a
Cultuurgrond mei 1974 *(gemeten maat H, rubr. 834)*		

Wijziging 1975 t.o.v. 1974 door: _____

Teelt U dit jaar nog groenten in de open grond *(incl. witlofwortel)*? *(ja of neen)* _____

Zo ja, teelt U deze groenten op contract? *(ja of neen)* _____

G. AKKERBOUW *(gemeten maat)*

	rubr.	ha	a
Wintertarwe	610		
Zomertarwe	612		
Wintergerst	614		
Zomergerst	616		
Rogge *(geen snijrogge)*	618		
Haver	630		
Korrelmais	632		
Mengsels van granen *(voor korrelwinning)*	634		
Groene erwten *(droog te oogsten)*	650		
Schokkers	652		
Kapucijners en grauwe erwten	654		
Bruine en witte bonen	656		
Koolzaad	670		
Karwijzaad, oogst 1975	672		
Blauwmaanzaad	674		
Vlas *(incl. zaaiklaar VERhuurd, excl. zaaiklaar GEhuurd vlasland)*	678		
Suiker- en voederbietenzaad	701		
Graszaad	703		
Pootaardappelen *(N.A.K. aangegeven)*:			
op zand- of veengrond	721		
op kleigrond	723		
Consumptie- en voeraardappelen *(excl. pootaardappelen N.A.K. aangegeven)*:			
op zand- of veengrond	725		
op kleigrond	727		
Fabrieksaardappelen *(voor de aardappelzetmeelindustrie)*	729		
Suikerbieten *(geen pootbieten)*	741		
Voederbieten *(geen pootbieten)*	743		
Luzerne *(groenvoeder)*	781		
Snijmais	785		
Overige akkerbouwgewassen:			
Naam gewas: / Bestemming:			
TOTAAL *(naar H, rubr. 810)*	a		

H. BEDRIJFSINDELING

	rubr.	Gem. maat ha	Gem. maat a
Akkerbouw *(zie G, rubr. a)*	810		
Blijvend grasland	812		
Tijdelijk grasland	814		
Tuinbouw:			
open grond *(zie C, rubr. b)*	816		
onder glas *(zie E, rubr. b)*	818		
Braakland	830		
Cultuurgrond *(gemeten maat)*	832		
Waarvan: rubr. / ha / a			
eigendom 834			
pacht 836			
andere expl.vorm 838			
		Kad. maat ha	Kad. maat a
Cultuurgrond *(kadastrale maat)*	850		
Tuin voor eigen gebruik	852		
Grienden, riet, biezen en kerstdennen	854		
Niet in gebruik zijnde cultuurgrond	856		
Bos *(excl. grienden)*	858		
Overige gronden *(gebouwen, erf enz.)*	870		
Oppervlakte van het bedrijf	872		

BINNEN 5 DAGEN NA UITREIKING INLEVEREN BIJ DE DISTRICTSBUREAUHOUDER

Dit beschrijvingsbiljet naar waarheid ingevuld: _____ *(plaatsnaam)* _____ *(datum)* 1975

Handtekening teller:

Handtekening bedrijfshoofd of diens gemachtigde:

centraal bureau voor de statistiek
prinses beatrixlaan 428, voorburg, hoofdafdeling E1, tel. (070) 69 43 41
landbouwstatistieken

Structuurenquête akkerbouwbedrijven 1975

Naam en adres: _____

Registratienr.: [ ][ ][ ][ ] [ ][ ][ ][ ] [ ]

Opmerkingen:

1

1. BASISGEGEVENS

Leeftijd (oudste) bedrijfshoofd ..... _____ jaar
Standaardbedrijfseenheden ..... _____ sbe
Bouwplantype ..... _____

	rubr.	gem.maat ha	gem.maat a
Cultuurgrond meitelling 1975	a		
Al dan niet zaaiklaar verhuurd land	b +		
a + b	c		
Al dan niet zaaiklaar gehuurd land	d −		
c − d	012		
Blijvend grasland, boomgaard	e −		
Bouwland (rubr.012 minus e)	014		

2. RECHTSPOSITIE VAN BEDRIJFSHOOFD/BEDRIJF

rubr.	code
016	

Natuurlijk persoon:
- persoonlijke onderneming ..... = 1
- maatschap of andere samenwerkingsvorm van:
- vader en (schoon)zoon ..... = 2
- gebroeders of kinderen ..... = 3
- overige relaties ..... = 4

Rechtspersoon:
- vennootschap onder firma ..... = 5
- besloten vennootschap ..... = 6
- command. vennootschap ..... = 7
- stichting ..... = 8
- overheid ..... = 9

3. BEDRIJFSOPVOLGING

(Alleen op te geven door zelfstandige bedrijfshoofden van 50 jaar en ouder)

Is er een mann. bedrijfsopvolger van 15 jaar of ouder beschikbaar?
- ja, een (schoon)zoon ..... = 1
- ja, een ander persoon ..... = 2
- neen ..... = 3
- niet van toepassing ..... = 0

4. HOOFDBEDRIJFSGEBOUW

Het hoofdbedrijfsgebouw is:
- in eigendom ..... = 4
- gepacht ..... = 5

5. BEDRIJFSVERKAVELING

Uit hoeveel kavels bestaat het bouwland ?
- 1 of 2 ..... = 6
- 3 tot en met 5 ..... = 7
- 6 en meer ..... = 8

6. OPPERVLAKTE PLOEGPERCELEN

	rubr.	ha	a
Totale oppervlakte van de ploegpercelen kleiner dan 4 ha per perceel	018		
Totale oppervlakte van de ploegpercelen 4 ha en groter per perceel	030		

7. ONTSLUITING

Totale oppervlakte bouwland ontsloten door verharde weg	032		

8. ONTWATERING

Op hoeveel ha van het bouwland laat de detailontwatering te wensen over ?	034		
Hoeveel ha van deze oppervlakte kan gedraineerd worden bij de bestaande hoofdontwatering ?	036		

A A R D A P P E L E N

9. OPBRENGSTNIVEAU 1975

rubr.	code
038	

Pootaardappelen (incl. uitval)
- geen ..... = 0
- minder dan 20 000 kg per ha ... = 1
- 20 000 tot 25 000 kg " " ... = 2
- 25 000 tot 30 000 kg " " ... = 3
- 30 000 tot 35 000 kg " " ... = 4
- 35 000 en meer kg " " ... = 5

Consumptie-aardappelen (incl. uitval)
- geen ..... = 0
- minder dan 30 000 kg per ha ... = 1
- 30 000 tot 35 000 kg " " ... = 2
- 35 000 tot 40 000 kg " " ... = 3
- 40 000 tot 45 000 kg " " ... = 4
- 45 000 en meer kg " " ... = 5

Fabrieksaardappelen
- geen ..... = 0
- minder dan 30 000 kg per ha ... = 1
- 30 000 tot 35 000 kg " " ... = 2
- 35 000 tot 40 000 kg " " ... = 3
- 40 000 tot 45 000 kg " " ... = 4
- 45 000 en meer kg " " ... = 5

10. OPSLAGRUIMTE

Is op het bedrijf een opslagruimte voor aardappelen aanwezig ?
- ja .... = 1
- neen .. = 2

	rubr.	ton
Zo ja: in eigen gebruik met een capaciteit van	052	
in mede-gebruik met een capaciteit van	054	

Indien geen opslagruimte voor aardappelen op het bedrijf aanwezig is, worden aardappelen dan elders opgeslagen (voor rekening van bedrijfshoofd) ?

rubr.	code
056	

ja .. = 1
neen = 2

GRANEN

11. OPBRENGSTNIVEAU 1975

Wintertarwe

geen ..... = 0
minder dan 4 000 kg per ha .. = 1
4 000 tot 4 500 kg " " .. = 2
4 500 tot 5 000 kg " " .. = 3
5 000 tot 5 500 kg " " .. = 4
5 500 en meer kg " " .. = 5

12. GRAANDROOGINSTALLATIE

Is op het bedrijf een graandrooginstallatie aanwezig ?

ja, met verwarmde lucht ..... = 6
ja, met onverwarmde lucht ... = 7
neen, niet aanwezig ..... = 8

13. OPSLAGRUIMTE

Is op het bedrijf een opslagruimte voor granen aanwezig ?

ja .. = 1
neen = 2

Zo ja, in eigen gebruik met een capaciteit van .....

in mede-gebruik met een capaciteit van .....

rubr.	ton
058	
070	

SUIKERBIETEN

14. OPBRENGSTNIVEAU 1975

rubr.	code
072	0

geen ..... = 0
minder dan 35 000 kg per ha = 1
35 000 tot 40 000 kg " " = 2
40 000 tot 45 000 kg " " = 3
45 000 tot 50 000 kg " " = 4
50 000 tot 55 000 kg " " = 5
55 000 en meer kg " " = 6

15. KRACHTSTROOM

Heeft het bedrijf de beschikking over krachtstroom ?

ja, voldoende ..... = 7
ja, doch onvoldoende ..... = 8
neen ..... = 9

16. TREKKERS IN MEDE-EIGENDOM

Maakt U gebruik van één of meer trekkers in mede-eigendom (ongeacht waar de trekkers aanwezig zijn) ?

ja ... = 1
neen = 2

Zo ja, per trekker het aantal pk hiernaast vermelden (voor elke trekker een afzonderlijke regel invullen)

rubr.	aantal pk
074	
074	
074	
074	
074	
074	
074	

17. WERKTUIGEN EN BEWERKTE OPPERVLAKTE 1975

2	Rubr.	Gebruikte werktuigen in eigendom: Aantal	Bewerkte oppervlakte op eigen bedrijf		Bewerkte oppervlakte op andere bedrijven		Gebruikte werktuigen in mede-eigendom: Aantal 1)	Bewerkte oppervlakte op eigen bedrijf		Bewerkte oppervlakte op andere bedrijven		Bewerkte oppervlakte op eigen bedrijf met werktuigen in eigendom van: andere agrarisch bedr.		coöperatie		loonwerker	
		stuks	ha	a	ha	a	stuks	ha	a	ha	a	ha	a	ha	a	ha	a
		1	2		3		4	5		6		7		8		9	
Maaidorsers:																	
werkbreedte: 4 meter en minder .	10																
meer dan 4 meter ..	11																
Aardappelrooimachines:																	
1-rijig: in zakken	12																
met verzamelbak	13																
in wagen	14																
2-rijig: met verzamelbak	15																
in wagen	16																
voorraadrooiers	17																
Bietenrooimachines:																	
voorraadrooiers, 6-rijig	18																
verzamelrooiers: 1-rijig	19																
2-en 3-rijig: met verzamelbak ..	20																
in wagen	21																
6-rijig	22																
Precisiezaaimachines	23																
Aardappelpootmachines	24																

1) Op te geven door degene waar de machine in de winter gestald is.

Handtekening teller:

_____ (plaatsnaam), _____ (datum) 1975

8.2. Gewassen voor vruchtwisseling in de vollegrond

Granen
wintertarwe
zomertarwe
wintergerst
zomergerst
rogge
haver
korrelmaïs
mengsels van granen

Peulvruchten (droog te oogsten)
groene erwten
schokkers
kapucijners en grauwe erwten
bruine en witte bonen
veldbonen

Handelsgewassen
koolzaad
karwijzaad
blauwmaanzaad
vlas
overige handelsgewassen

landbouwzaden
graszaad
overige landbouwzaden

knol- en wortelgewassen
pootaardappelen
consumptieaardappelen
fabrieksaardappelen
suikerbieten
voederbieten
overige knol- en wortelgewassen

Groenvoeder- en groenbemestingsgewassen
snijmaïs
overige groenvoeder- en groenbem.gewassen

Groenten vollegrond
aardbeien
asperges
bloemkool
erwten (groen te oogsten)
tuinbonen
vroege sluitkool
poot- en plantuien
zilveruitjes
zaaiuien
overige groenten

Bloembollen en -knollen
hyacinten
tulpen
narcissen
gladiolen
lelies
overig bijgoed

Tuinbouwzaden

Tijdelijk grasland

8.3. Bedrijven met gebruik van werktuigen

8.3.1. Bedrijven met gebruik van werktuigen in % van het aantal bedrijven

soort werktuig	noordelijk zeekleigebied					centraal zeekleigebied				
	aantal bedr. (=100%)	in % van aantal bedrijven				aantal bedr. (=100%)	in % van aantal bedrijven			
		eigendom voor trekkers	eigendom overige	in mede-eigendom (combinatie)	loonbedr., coöp., andere agrar.bedr.		eigendom voor trekkers	eigendom overige	in mede-eigendom (combinatie)	loonbedr., coöp., andere agrar.bedr.
algemeen	1.442					2.522				
trekkers										
2 of minder wielen			0	-	-			3	0	0
3 of 4 wielen			95	9	93			95	9	83
rupstrekkers			1	1	0			4	1	0
opraapwagens		2	-	1	9		2	-	0	2
loswagens totaal		24	-	3	18		33	0	2	3
w.v.: ≤4 ton		20	-	2			25	-	1	
>4 ton		4	-	1			9	0	0	
kipwagens totaal		70	0	8	35		75	1	6	15
w.v.: 3-<6 ton		57	0	6			47	0	4	
6->10 ton		12	0	2			26	0	2	
≥10 ton		1	-	-			2	-	0	
aangedreven eggen		36	-	9	14		35	0	8	7
grondontsmettingsmachine		4	-	2	16		2	0	1	10
landbouwspuiten totaal		47	0	11	38		62	1	16	18
w.v.: <12 m		6	0	1			9	0	2	
12-<20 m		40	0	9			38	0	10	
≥20 m		0	0	1			14	0	4	
kunstmeststrooiers totaal		93	0	4	3		91	1	4	3
w.v.: ≤1100 liter		87	0	4			89	1	4	
>1100 liter		6	-	0			2	0	0	
aardappelen	1.045					2.285				
aardappelpootmachines totaal		64	-	15	25		60	1	24	19
w.v.: halfautomatisch		15	-	1			9	0	2	
automatisch 2- en 3-rijig		30	-	5			31	0	8	
automatisch 4-rijig		18	-	9			19	0	12	
automatisch >4-rijig		1	-	1			1	-	2	
aardappelrooimachines totaal		42	1	17	41		42	1	29	31
w.v.: 1-rijig in zakken		6	-	1			3	-	2	
1-rijig met verzamelbak		25	0	8			11	0	5	
1-rijig in wagen		1	-	1			11	0	7	
2-rijig met verzamelbak		2	0	1			1	0	2	
2-rijig in wagen		5	0	5			12	0	12	
voorraadrooiers		3	0	0			4	1	1	
aardappelsorteermachines		15	29	5	7		12	43	9	10
suikerbieten	1.220					2.361				
precisiezaaimachines totaal		8	0	6	87		21	0	19	57
w.v.: ≤6-rijig		6	0	4			18	0	16	
7-12-rijig		1	-	1			2	0	3	
>12-rijig		0	-	-			0	-	0	
rijendunner		3	-	2	3		3	-	2	2
bietenrooimachines totaal		9	0	5	84		21	0	18	60
w.v.: kopper en ontbl.mach.		0	-	-			1	-	4	
6-rijige voorraadrooier		0	0	0			1	0	4	
bietenlader		0	-	1			1	-	4	
1-rijige verzamelrooier		7	0	3			13	0	6	
2- en 3-rijig met verz.b.		0	-	0			2	-	2	
2- en 3-rijig in wagen		1	-	0			5	0	5	
6-rijige verzamelrooier		0	0	0			0	-	1	
granen	1.426					2.193				
maaidorsers totaal		2	32	14	52		5	21	10	66
w.v.: ≤4 m		2	28	10			4	19	9	
>4 m		0	4	4			0	1	1	
opraappersen		41	0	12	37		17	0	6	52
veldhakselaar		1	0	0	13		2	-	1	6
strohakselaar		2	3	2	5		5	0	4	4

0 = het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
- = nul

8.3.2. Bedrijven met gebruik van werktuigen in % van het aantal bedrijven

soort werktuig	zuidwestelijk zeekleigebied					lössgebied				
	aantal bedr. (=100%)	in % van het aantal bedrijven				aantal bedr. (=100%)	in % van het aantal bedrijven			
		eigendom		in mede-eigendom (combi-natie)	loonbedr., coöp., andere agrar.bedr.		eigendom		in mede-eigendom (combi-natie)	loonbedr., coöp., andere agrar.bedr.
		voor trek-kers	ove-rige				voor trek-kers	ove-rige		
algemeen	3.828					165				
trekkers								-	-	-
2 of minder wielen			1	-	0			-	-	-
3 of 4 wielen			89	9	88			95	2	95
rupstrekkers			1	0	0			-	-	-
opraapwagens		0	-	0	1		4	-	-	10
loswagens totaal		19	0	2	4		48	-	1	28
w.v.: ≤4 ton		14	0	1			46	-	1	
>4 ton		5	-	1			2	-	-	
kipwagens totaal		67	0	9	38		61	-	1	18
w.v.: 3-<6 ton		51	0	6			58	-	1	
6-<10 ton		13	0	2			3	-	-	
≥10 ton		3	-	1			-	-	-	
aangedreven eggen		29	0	9	14		7	-	2	1
grondontsmettingsmachines		0	-	1	2		-	-	-	1
landbouwspuiten totaal		41	1	14	43		77	1	5	14
w.v.: <12 m		8	0	2			56	1	2	
12-<20 m		29	0	8			19	-	2	
≥20 m		4	0	3			2	-	-	
kunstmeststrooiers totaal		84	0	7	8		87	-	5	10
w.v.: ≤1100 liter		83	0	7			86	-	5	
>1100 liter		0	-	0			1	-	-	
aardappelen	2.862					116				
aardappelpootmachines totaal		36	0	21	47		39	-	9	47
w.v.: halfautomatisch		5	-	2			10	-	2	
automatisch 2- en 3-rijig		19	0	6			17	-	5	
automatisch 4-rijig		10	0	12			11	-	3	
automatisch >4-rijig		1	-	2			-	-	-	
aardappelrooimachines totaal		34	1	25	49		43	1	8	57
w.v.: 1-rijig in zakken		4	0	2			-	-	1	
1-rijig met verzamelbak		3	0	2			25	-	5	
1-rijig in wagen		8	0	6			5	-	1	
2-rijig met verzamelbak		1	0	2			1	-	-	
2-rijig in wagen		11	0	12			2	-	-	
voorraadrooiers		7	1	1			10	1	1	
aardappelsorteermachines		7	11	2	7		4	49	5	3
suikerbieten	3.690					161				
precisiezaaimachines totaal		12	0	14	73		18	-	2	80
w.v.: ≤6-rijig		10	0	12			17	-	2	
7-12 rijig		1	-	2			1	-	-	
>12-rijig		0	-	0			-	-	-	
rijendunner		5	-	3	3		6	-	-	2
bietenrooimachines totaal		12	0	11	75		11	-	-	85
w.v.: kopper en ontbladermachine		1	0	3			-	-	-	
6-rijige voorraadrooier		1	0	3			-	-	-	
bietenlader		1	-	2			1	-	-	
1-rijige verzamelrooier		10	0	6			9	-	-	
2- en 3-rijig met verzam.b.		1	-	1			2	-	-	
2- en 3-rijig in wagen		1	-	1			-	-	-	
6-rijige verzamelrooier		-	0	0			-	-	-	
granen	3.701					159				
maaidorsers totaal		4	14	12	71		3	19	2	76
w.v.: ≤4 m		3	14	11			3	19	2	
>4 m		0	1	1			-	-	-	
opraappersen		14	0	9	65		16	-	2	77
veldhakselaar		1	0	1	10		1	-	-	25
strohakselaar		3	0	3	9		4	-	3	4

8.3.3. Bedrijven met gebruik van werktuigen in % van het aantal bedrijven

	veenkoloniën					noordelijk zandgebied				
	aantal bedr. (=100%)	in % van het aantal bedrijven				aantal bedr. (=100%)	in % van het aantal bedrijven			
		eigendom voor trekkers	eigendom overige	in mede-eigendom (combinatie)	loonbedr., coöp., andere agrar.bedr.		eigendom voor trekkers	eigendom overige	in mede-eigendom (combinatie)	loonbedr., coöp., andere agrar.bedr.
algemeen	1.730					1.036				
trekkers										
2 of minder wielen			0	0	0			0	-	-
3 of 4 wielen			94	8	96			95	8	96
rupstrekkers			0	-	0			-	-	0
opraapwagens		1	-	1	5		3	-	0	22
loonwagens totaal		6	-	1	3		10	-	0	5
w.v.: ≤4 ton		5	-	0			8	-	0	
>4 ton		1	-	0			2	-	-	
kipwagens totaal		55	-	10	32		47	0	8	36
w.v.: 3-<6 ton		52	-	9			45	0	8	
6-<10 ton		2	-	1			2	-	0	
≥10 ton		0	-	0			0	-	0	
aangedreven eggen		2	-	1	2		0	-	0	1
grondontsmettingsmachines		24	-	10	54		28	-	7	44
landbouwspuiten totaal		47	-	22	30		55	0	16	26
w.v.: <12 m		2	-	1			8	-	2	
12-<20 m		39	-	17			40	0	11	
≥20 m		6	-	4			7	-	3	
kunstmeststrooiers totaal		89	0	10	5		91	1	6	4
w.v.: ≤1100 liter		86	0	9			88	1	6	
>1100 liter		3	-	1			3	-	1	
aardappelen	1.714					1.035				
aardappelpootmachines totaal		56	0	18	24		60	0	13	27
w.v.: halfautomatisch		0	-	0			2	-	0	
automatisch 2- en 3-rijig		36	0	8			36	-	6	
automatisch 4-rijig		17	-	8			20	0	7	
automatisch >4-rijig		3	-	2			1	-	0	
aardappelrooimachines totaal		30	0	19	52		36	1	14	52
w.v.: 1-rijig in zakken		0	-	0			1	-	0	
1-rijig met verz.bak		27	0	17			29	0	12	
1-rijig in wagen		1	-	1			1	-	0	
2-rijig met verz.bak		1	0	1			2	-	1	
2-rijig in wagen		0	-	0			0	0	-	
voorraadrooiers		0	0	0			2	0	0	
aardappelsorteermachines		1	2	1	2		3	4	1	2
suikerbieten	1.343					862				
precisiezaaimachines totaal		3	0	2	94		3	0	1	92
w.v.: ≤6-rijig		1	0	1			1	-	0	
7-12-rijig		1	-	1			1	-	1	
>12-rijig		0	-	0			0	0	-	
rijendunner		1	-	0	0		1	-	0	1
bietenrooimachines totaal		5	-	3	90		4	-	2	88
w.v.: kopper en ontbl.mach.		-	-	-			-	-	-	
6-rijige voorraadrooier		0	-	-			0	-	-	
bietenlader		-	-	-			-	-	-	
1-rijige verzamelrooier		4	-	3			3	-	2	
2- en 3-rijig met verz.b.		0	-	0			0	-	-	
2- en 3-rijig in wagen		0	-	0			-	-	-	
6-rijige verzamelrooier		-	-	-			-	-	-	
granen	1.655					954				
maaidorsers totaal		3	15	14	69		6	9	8	79
w.v.: ≤4 m		2	15	14			5	9	7	
>4 m		0	0	0			0	1	1	
opraappersen		19	0	10	69		11	0	5	78
veldhakselaar		0	-	0	1		1	-	0	5
strohakselaar		2	0	2	2		3	0	1	3

. Bedrijven met gebruik van werktuigen in % van het aantal bedrijven

soort werktuig	rivierkleigebied				oost. en centraal zandgebied			
	aantal bedr. (=100%)	eigendom voor trekkers	eigendom overige	in mede-eigendom (combinatie)	loonbedr., coöp., andere agrar.bedr.	aantal bedr. (=100%)	eigendom voor trekkers	eigendom overige	in mede-eigendom (combinatie)	loonbedr., coöp., andere agrar.bedr.
algemeen	145					320				
trekkers		3	-	1			1	-	0
2 of minder wielen		3	-	1			1	-	0
3 of 4 wielen		83	7	88			88	8	88
rupstrekkers		1	-	-			-	-	0
opraapwagens	3	-	-	14	3	-	1	14
loswagens totaal	26	-	-	19	14	-	1	24
w.v.: ≤ 4 ton	23	-	-		11	-	1	
> 4 ton	3	-	-		3	-	-	
kipwagens totaal	53	-	6	11	55	0	8	11
w.v.: 3-<6 ton	40	-	3		50	0	7	
6-<10 ton	13	-	1		5	-	1	
≥10 ton	-	-	1		0	-	-	
aangedreven eggen	32	-	4	9	4	-	-	3
grondontsmettingsmachines	-	-	1	1	22	-	5	9
landbouwspuiten totaal	48	1	12	30	53	0	14	31
w.v.: <12 m	19	-	5		8	-	3	
12-<20 m	27	1	7		34	-	9	
≥20 m	1	-	-		11	0	2	
kunstmeststrooiers totaal	77	1	7	12	87	0	9	9
w.v.: ≤ 1100 liter	72	1	6		81	0	9	
> 1100 liter	5	-	1		5	-	-	
aardappelen	75				296			
aardappelpootmachines totaal	32	-	13	47	61	-	16	22
w.v.: halfautomatisch	5	-	1		3	-	0	
automatisch 2- en 3-rijig	20	-	4		35	-	7	
automatisch 4-rijig	7	-	8		23	-	9	
automatisch >4-rijig	-	-	-		1	-	-	
aardappelrooimachines totaal	43	3	13	40	54	0	16	39
w.v.: 1-rijig in zakken	4	-	3		3	-	2	
1-rijig met verz.bak	16	1	1		37	0	11	
1-rijig in wagen	7	-	4		4	-	1	
2-rijig met verz.bak	1	-	-		3	-	0	
2-rijig in wagen	3	-	4		0	-	0	
voorraadrooiers	12	1	1		5	-	1	
aardappelsorteermachines	37	8	-	15	15	3	3	3
suikerbieten	135				191			
precisiezaaimachines totaal	14	1	10	78	10	-	3	116[2]
w.v.: ≤ 6-rijig	13	1	10		6	-	3	
7-12-rijig	1	-	1		1	-	-	
> 12-rijig	-	-	-		3	-	-	
rijendunner	4	-	4	4	2	-	-	1
bietenrooimachines totaal	16	1	5	67	5	-	3	81
w.v.: kopper en ontbl.mach.	-	-	-		-	-	-	
6-rijige voorraadrooier	1	1	-		1	-	-	
bietenlader	-	-	-		-	-	-	
1-rijige verzamelrooier	10	-	4		4	-	1	
2- en 3-rijig met verz.b.	3	-	-		-	-	2	
2- en 3-rijig in wagen	3	-	1		1	-	1	
6-rijige verzamelrooier	-	-	-		-	-	-	
granen	128				289			
maaidorsers totaal	11	17	10	62	11	23	8	59
w.v.: ≤ 4 m	9	17	10		10	23	8	
> 4 m	2	-	-		1	-	0	
opraappersen	15	-	10	60	23	-	4	49
veldhakselaar	2	-	-	27	1	-	0	32
strohakselaar	1	-	-	2	2	1	4	1

[1]0 = het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid,
- = nul.

[2]ook andere gewassen dan bieten met precisiezaaimachine gezaaid.

8.3.5. Bedrijven met gebruik van werktuigen in % van het aantal bedrijven

soort werktuig	zuidelijk zandgebied aantal bedr. (=100%)	eigendom voor trekkers	eigendom overige	in mede-eigendom (combinatie)	loonbedr., coöp., andere agrar.bedr.	Nederland aantal bedr. (=100%)	eigendom voor trekkers	eigendom overige	in mede-eigendom (combinatie)	loonbedr. coöp., andere agrar.bedr.
algemeen	523					11.711				
trekkers										
2 of minder wielen			2	-	-			1	0	0
3 of 4 wielen			88	5	94			92	8	90
rupstrekkers			0	-	0			1	0	0
opraapwagens		1	-	-	6		1	-	0	6
loswagens totaal		34	0	1	21		21	0	2	7
w.v.: ≤ 4 ton		31	0	1			17	0	1	
> 4 ton		3	-	0			4	0	0	
kipwagens totaal		33	1	3	8		63	0	8	29
w.v.: 3 - <6 ton		25	0	2			49	0	6	
6 - <10 ton		7	0	1			13	0	2	
≥ 10 ton		1	0	-			2	0	0	
aangedreven eggen		7	-	2	3		23	0	6	9
grondontsmettingsmachines		1	-	0	1		8	0	3	17
landbouwspuiten totaal		53	1	8	37		50	0	15	32
w.v.: <12 m		35	1	3			9	0	2	
12 - <20 m		15	-	5			34	0	10	
≥20 m		2	0	0			7	0	3	
kunstmeststrooiers totaal		81	1	7	16		88	0	7	6
w.v.: ≤ 1100 liter		80	1	7			85	0	6	
> 1100 liter		21	-	0			3	0	0	
aardappelen	334					9.762				
aardappelpootmachines totaal		22	0	7	55		51	0	19	31
w.v.: halfautomatisch		5	-	0			6	0	1	
automatisch 2- en 3-rijig		13	0	2			28	0	6	
automatisch 4-rijig		4	-	4			15	0	10	
automatisch >4-rijig		-	-	-			1	-	1	
aardappelrooimachines totaal		22	1	9	61		37	1	22	45
w.v.: 1-rijig in zakken		5	0	1			3	0	1	
1-rijig met verz. bak		8	-	3			16	0	7	
1-rijig in wagen		1	-	1			6	0	4	
2-rijig met verz.bak		1	-	1			1	0	1	
2-rijig in wagen		2	-	2			7	0	7	
voorraadrooiers		5	0	1			4	0	1	
aardappelsorteermachines		7	8	2	8		8	18	4	6
suikerbieten	469					10.432				
precisiezaaimachines totaal		14	0	5	86		12	0	11	77
w.v.: ≤ 6-rijig		14	0	4			10	0	9	
7 - 12 - rijig		1	-	1			1	0	2	
> 12-rijig		-	-	-			0	0	0	
rijendunner		4	-	0	1		3	-	2	3
bietenrooimachines totaal		9	-	4	83		12	0	9	76
w.v.: kopper en ontbl.mach.		-	-	-			1	0	2	
6-rijige voorraadrooier		1	-	1			1	0	2	
bietenlader		0	0	-			1	0	2	
1-rijige verzamelrooier		8	-	3			9	0	5	
2- en 3-rijig met verz.b.		-	-	0			1	-	1	
2- en 3-rijig in wagen		-	-	-			2	0	1	
6-rijige verzamelrooier		-	-	-			0	0	1	
granen	392					10.897				
maaidorsers totaal		6	12	4	80		4	18	11	68
w.v.: ≤ 4 m		6	12	4			4	17	10	
> 4 m		-	-	-			0	1	1	
opraappersen		13	-	5	70		19	0	8	60
veldhakselaar		2	1	-	35		1	0	1	10
strohakselaar		2	-	-	1		3	0	3	5

[1]0 = het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid;
- = nul..